

КЊИГА САЖЕТАКА
22. ПЕДАГОШКОГ ФОРУМА СЦЕНСКИХ УМЕТНОСТИ

ЗАЈЕДНИЧКО МУЗИЦИРАЊЕ У ОБРАЗОВАЊУ

BOOK OF ABSTRACTS
22nd PEDAGOGICAL FORUM OF PERFORMING ARTS

PERFORMING TOGETHER IN EDUCATION

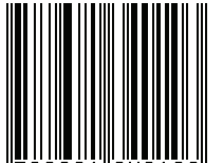

ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
FACULTY OF MUSIC BELGRADE

2019.

ISBN 978-86-81340-10-3

9 788681 340103

22. међународни Педагошки форум сценских уметности
Други међународни Форум студената сценских уметности
ФССУ

Београд, 26–29. септембар 2019.

22nd International Pedagogical Forum of Performing Arts
2nd international Forum of performing arts students FPAS
Belgrade, September 26–29, 2019

**ЗАЈЕДНИЧКО МУЗИЦИРАЊЕ У
ОБРАЗОВАЊУ**
PERFORMING TOGETHER IN EDUCATION

Књига сажетака • Book of Abstracts

Приредила:
др Милена Петровић

Editor:
dr Milena Petrović

Факултет музичке уметности
Београд, 2019.

Faculty of Music
Belgrade, 2019.

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
University of Arts, Belgrade
Faculty of Music

22. међународни Педагошки форум сценских уметности
и
Други међународни Форум студената сценских уметности ФССУ

ЗАЈЕДНИЧКО МУЗИЦИРАЊЕ У ОБРАЗОВАЊУ

22nd International Pedagogical Forum of Performing Arts
and
The Second International Forum of Performing Arts Students FPAS

PERFORMING TOGETHER IN EDUCATION

Приредила
др Милена Петровић

Editor
dr Milena Petrović

Главни и одговорни уредник издања
Факултета музичке уметности у Београду
др Гордана Каран
Editor-in-Chief of the Faculty of Music Publications
dr Gordana Karan

Издавач / Publisher
Факултет музичке уметности у Београду
Faculty of Music Belgrade
2019

За издавача / For Publisher
мр Љиљана Несторовска, декан
Ljiljana Nestorovska
Dean of the Faculty of Music

ISBN 978-86-81340-10-3

САДРЖАЈ

CONTENT

I. Значај и утицај певања у образовању

I. The importance and impact of singing in education

Грејем Велч

Певање у детињству: Вредности и утицај 12

Graham Welch

Singing in childhood: Value and impact 13

Антоанета Радочај-Јерковић

Хорска такмичења: Педагошко-педагошка перспектива 14

Antoaneta Radočaj-Jerković

Choir competitions: A pedagogical consideration of repertoire selection 15

Ана Ристивојевић и Тијана Мировић

Како ученици музичких школа и аматерски певачи виде добити од хорског певања? 16

Ana Ristivojević and Tijana Mirović

How do students of music schools and amateur singers see the benefits of choral singing? 18

Драган Ашковић

Дијалектика индивидуалној и колективној у музичком догађају ... 19

Dragan Ašković

Dialectics of individual and collective in a musical event 20

II. Музичко-педагошке методе

II. Music teaching methods

Мажена Каминска

Могућности уједињене методе Емил Жак Далкроза и елементи музичке терапије и кореографије у току часова са сениорима 24

Marzena Kaminska

Possibilities of the use of Emil Jaques-Dalcroze's method and elements of music therapy and choreography during the classes with seniors 25

Ана Галиковска-Гајевска, Габријела Карин Конкол и Надица Спасојевић	
<i>Прва Еразмус+ студијска размена између Факултета музичке уметности у Београду и Музичке академије у Гданску – њромишљање у обласи Еуритмике и музичке педагоије</i>	26
Anna Galikowska-Gajewska, Gabriela Karin Konkol and Nadica Spasojević	
<i>The first Erasmus+ students' exchange between the Faculty of Music in Belgrade and the Academy of Music in Gdansk – Reflections in the area of Eurhythmics and Music education</i>	27
Надица Спасојевић	
<i>Далкроз метод – лично искуство</i>	29
Nadica Spasojević	
<i>Dalcroze method – A personal experience</i>	30
Жоао Куња	
<i>Музичко образовање сениора: Инклузивна ѡракса заснована на Орф-Шулверк ѡрисијуу (ѡртѡгалска студија случаја)</i>	31
Joao Cunha	
<i>Music education at senior age: Inclusive practices based on the Orff-Schulwerk approach (a Portuguese case study)</i>	32
Жоао Куња	
<i>Орф-Шулверк ѡрисијуу и инклузивно музичко образовање: свирајмо, ѡевајмо и ѡлешимо заједно!</i>	33
Joao Cunha	
<i>Orff-Schulwerk approach and inclusive music education: Let's play, sing and dance together!</i>	34
Силвана Јакуповић и Дамир Дајић	
<i>Фономимиком до заједничкој музицирања</i>	36
Silvana Jakupović and Damir Dajić	
<i>From phonomimic to performing together</i>	37
Јулијана Копчинска и Марек Копчински	
<i>Разумевање свега уз ѡмоћ уметности – одлучујућа улога уметности за развој деце ѡмоћу Монѡесори методу у образовању</i>	38

Juliana Korczynska and Marek Korczynski	
<i>Understanding the world with the help of art – crucial role of art in children's development in Montessori method of education</i>	39
Кристина Парезановић	
<i>Монтесори метод у настави солфеђа – прва имплементација у Републици Србији</i>	40
Kristina Parezanović	
<i>Montessori method in solfeggio teaching – the First implementation in the Republic of Serbia</i>	41
III. Солфеђо	
III. Solfeggio	
Сузана Голдин	
<i>Корелација теоријских музичких предмета у настави солфеђа ..</i>	44
Suzana Goldin	
<i>Correlation of theoretical musical subjects in solfeggio teaching</i>	45
Милена Срдџић	
<i>Корелација предмета солфеђо и камерна музика у другом циклусу основне музичке школе</i>	47
Milena Srdić	
<i>Correlation of solfeggio and chamber music in the second cycle of elementary music school</i>	48
Милена Петровић и Ана Галиковска-Гајевска	
<i>Телесна партиципура – мултиимодална репрезентација двојласних мелодија</i>	49
Milena Petrović and Anna Galikowska-Gajewska	
<i>Body score – A multimodal representation of two-part melodies</i>	50
Кристина Парезановић	
<i>Педагошка делатност мр Розалије Штаткић, редовног професора Академије уметности у Новом Саду у пензији</i>	52
Kristina Parezanović	
<i>Pedagogical activity of MSc Rozalija Štatkic, full professor of the Academy of arts in Novi Sad, retired</i>	53

IV. Опште музичко образовање

IV. General music education

Александра Паладин и Драгана Михајловић Бокан

Колико слободе има наставник Музичке културе? 56

Aleksandra Paladin and Dragana Mihajlović Bokan

How much freedom does Music culture teacher have? 57

Лидија Николић

Музичко искуство студента учитељских студија као претпоставка учења музике на студијама 59

Lidija Nikolić

Students musical experience as a prerequisite for studying music in the teacher education program 60

Милена Петровић, Сабина Видулин и Габријела Карин Конкол

Добробит класичног концерта на благодинање ученика 62

Milena Petrović, Sabina Vidulin and Gabriela Karin Konkol

Benefits of classical concerts on students' wellbeing 63

Алма Трговац Дедић

*Збирке дечијих песама за ученике основних школа
Владимира Р. Ђорђевића у савременој настави музике* 65

Alma Trtovac Dedeić

*Collections of children's songs for students of elementary schools
Vladimir R. Đorđević in contemporary music teaching* 66

Ана Бучко и Ана Жаухар

Пројекат 'Школа за животи' из перспективе учитеља Музичке културе 67

Ana Bučko and Ana Žauhar

Project 'School for life' from the perspective of Music culture teacher 68

Теодора Кнежевић

*Искуства из досадашње педагошке праксе у Основној школи
'Бранко Пешић' у Београду* 70

Teodora Knežević

*Experiences from pedagogical practice in the elementary school '
Branko Pešić' in Belgrade* 71

Теа Стаменковић

Интеграција маргинализоване деце која живе и раде на улици 72

Tea Stamenković*Integration of marginalized children that live and work on the street ...* 73**Дажана Бурић и Марта Шарец***Oda radosti: obrada pesme učenjem radioničke metode uočavanja* 75**Dajana Burić and Marta Šarec***Ode to Joy: A cover song through workshop teaching method* 76**Катарина Станисављевић***Музичка индустрија* 78**Katarina Stanisavljević***The music industry* 79**V. Импровизација****V. Improvisation****Сенад Казих***Музичка импровизација у едукацији: историја и пракса* 84**Senad Kazić***Music improvisation in education: History and practice* 85**Вера Миланковић***Импровизација – скривена педагогија* 86**Vera Milanković***Improvisation – Pedagogy in disguise* 87**VI. Покрет, плес и мјузикл у образовању****VI. Movement, dance and the musical in education****Мирјана Недељковић и Гордана Ачић***Дидактичке игре са покрећом у почетној музичкој настави* 90**Mirjana Nedeljković and Gordana Ačić***Didactic movement games in beginner music teaching* 91**Адмира Конићанин и Алма Тртовац***Организација и реализација мајуранског плеса у савременом образовном процесу* 92**Admira Koničanin and Alma Trtovac***Organization and realization of prom dance in a modern educational process* 93

Милена Миладиновић и Невена Тривић

Педагошке импликације мјузикла 'Наши проблеми' за психосоцијални развој адолесцената 94

Milena Miladinović and Nevena Trivić

Pedagogical implications of the musical 'Our problems' on psychosocial development of adolescents 95

Ана-Марија Томић

Заједничко музицирање кроз мјузикл као пракса интерактивне апликације предмета музичке теорије и педагогије 96

Ana Marija-Tomić

Performing together through the musical as a practice of interactive application of the music theory and pedagogy 98

Сара Савовић и Јелена Стевановић

Извођачко-педагошко искуство: од импровизације преко жанр-сцене до мјузикла 99

Sara Savović and Jelena Stevanović

Performing and pedagogical experience: From improvisation through genre scene to the musical 100

VII. Музичка педагогија и теорија

VII. Music pedagogy and music theory

Весна Свалина

Музичко образовање из перспективе садашњих и бивших ученика средњих музичких школа 104

Vesna Svalina

Music education from the perspective of current and former students of secondary music schools 105

Зоран Божанић

Методска питања хармонске анализе ренесансне вокалне полифоније 107

Zoran Božanić

The methodical issues of the Renaissance vocal polyphony's harmonic analysis 108

Сенка Белић

Сложене секвенце: Осврт на теоријску поставку и композициони процес у двојласу 109

Senka Belić

Complex sequences: A review of the theoretical postulate and the compositional process in two-voice texture 110

VIII. Инструментална педагогија

VIII. Instrumental music pedagogy

Марија Томић

Наставник флауџе као 'корейџијор' на индивидуалној настави у основној музичкој школи – њиј ка развоју музичкој разумевања ученика 112

Marija Tomić

Flute teacher as an 'accompanist' at the individual classes in the elementary music school – a way to develop students musical understanding 113

Наталија Јовић

Заступљеност саморегулације током самосталној вежбања инструктивне музичке литературе 115

Natalija Jović

Self-regulated practice behaviors during at-home practice of instructive music literature 116

Милица Алексић

Правици унапређивања сарадње студента и професора на Факултету музичке уметности у Београду 118

Milica Aleksić

Directions for improving the cooperation between students and professors at the Faculty of Music in Belgrade 119

IX. Специјална едукација

IX. Special education

Тихана Шкојо

Лулка као посредник у одлучивању деце са њешкоћама 124

Tihana Škojo

A puppet as a mediator in teaching children with disabilities 125

Јелена Николић, Драгана Чановић и Фадил Еминовић

Улога музике у унапређењу образовној и моторичкој стајуса деце са церебралном парализом 126

Jelena Nikolić, Dragana Čanović i Fadilj Eminović

*The role of music in improving the educational and motor status
in pupils with cerebral palsy* 127

Миодраг Кастратовић

*Зимска специјална олимпијада – организациони аспекти припреме
и учешћа репрезентације Србије за шакармичење у љесу* 129

Miodrag Kastratović

*Special Olympics worlds winter games – organizational aspects of
preparation and participation of Serbia national team for dance
competition* 130

**I. ЗНАЧАЈ И УТИЦАЈ ПЕВАЊА У
ОБРАЗОВАЊУ**

**I. THE IMPORTANCE AND IMPACT OF
SINGING IN EDUCATION**

Певање у дејинијиву: вредност и уициј

Грејем Велч

Универзитетски колеџ у Лондону, Уједињено краљевство
graham.welch@ucl.ac.uk

Теоријска база

Способност певања се развија. Његово порекло можемо да пратимо од пре рођења, када фетус доживљава вокалне звукове из матичне културе у току последњег тромесечја трудноће, у време када слушни кортекс почиње да функционише унутар материце. Затим, новорођенче које се нормално понаша (неуротипично) улази у свет већ припремљен да схвати људску комуникацију путем звука, укључујући емоционална стања повезана са одређеним вокалним звуцима. Вокализације мајке су од пресудног значаја за обликовање певачког развоја у овим првим месецима живота, заједно са бебиним вокалним искуствима у вокалној игри са старијим братом или сестром и кућним медијима. Уопштено посматрано, уз подржавајуће искуство, велика већина деце ће развити своју певачку компетенцију од рођења преко детињства до пубертета и адолесценције.

Циљ

Уводно предавање истражује генезу развоја способности певања и како се оно негује и обликује, а понекад његов развој омета околностима у кући и широј заједници, укључујући школу.

Дојринос

Узраст обично није увек поуздан предиктор за постизање вокалне компетенције; ипак, певачке компетенције се развијају током детињства, па и код деце са посебним потребама. Рано детињство представља критични период за успешан развој певања и позитивног певачког идентитета. Бављење певањем може да створи основу за остваривање ширих индивидуалних, не само музичких добробити, као што су оне везане за друштвени, емоционални, когнитивни и језички развој.

Кључне речи: Певање, вокални звук, детињство, развој певања, деца са посебним потребама

Singing in childhood: value and impact

Graham Welch

University college London, UK

graham.welch@ucl.ac.uk

Theoretical background

Singing is a developmental behavior. We can track its origins from pre-birth in the developing foetus' experiences of vocal sounds from the maternal culture during the final trimester of pregnancy when the auditory cortex begins to function inside the womb. Subsequently, a normally developing (neurotypical) neonate enters the world already primed to make sense of human communication through sound, including the emotional states associated with particular vocal sounds. The mother's vocalizations are crucial in shaping singing development in these first months of life, supported by the infant's vocal experiences of vocal play with older siblings and home-based media. In general, with supportive experience, the vast majority of children will develop their singing competency from infancy through childhood into puberty and adolescence.

Aim

The keynote presentation explores the genesis of normal singing development and how it is fostered, shaped, and sometimes hindered by these experiences in the home and wider community, including in schools.

Contribution

Age is generally not always a reliable predictor for establishing vocal competency; nevertheless, singing competency tends to develop across childhood, including for children with special needs. Early childhood is a critical period for the successful development of singing and the development of a positive vocal identity. A positive engagement with singing can provide a foundation for the realization of wider individual non-musical benefits, such as related to social, emotional, cognitive and linguistic development.

Keywords: Singing, vocal sound, childhood, singing development, children with special needs

Хорска такмичења: рејеришоарско-педагошка перспектива

Антонета Радочај-Јерковић

Академија за уметност и културу у Осијеку, Хрватска
antoaneta.radocaj.jerkovic@gmail.com

Теоријска база

Хорска такмичења представљају важну степеницу у развоју и афирмацији хора као уметничког ансамбла. Данашња хорска такмичења су бројна и врло популарна међу диригентима и певачима, а разликују се с обзиром на опште циљеве, циљане хорске саставе и уметнички ниво учесника. Традиционална схватања, према којима се сматра да су хорска такмичења неизоставни, изразито позитивни део деловања сваког певачког хора, данас се критички преиспитују у односу на процену уложеног труда и постигнутих резултата, те у односу на чињеницу да подстицање компетитивног понашања међу певачима није у складу са темељним педагошким начелима, нити са општим циљевима савременог музичког образовања.

Циљ

Циљ рада био је да се укаже на позитивне и негативне опште аспекте хорских такмичења, са посебним освртом на улогу и врсту репертоара који се изводи, а који, према ауторки, представља један од темељних фактора смера успеха.

Метод и резултати

С тим у вези, детаљно анализиран и категоризован такмичарски програм хорова који су у протеклих пет година (од 2015. до 2019. године) наступили на *Глазбеним свечаностима хрватске гласбене младежи у Вараждину* као најзначајнијем државном такмичењу школских певачких хорова у Републици Хрватској, у организацији Министарства науке и образовања и Агенције за васпитање и образовање. Анализом је утврђен широк стилски спектар одабира репертоара који варира с обзиром на категорију. У млађим, основношколским категоријама, репертоар је усмеренији на остваривање васпитне и музичке улоге хорског певања, док је у старијим категоријама нагласак на остваривању уметничких циљева. Примећен је, такође, велики број понављања истих композиција унутар појединих категорија.

Закључак

Закључно, репертоар хорова упоређен је са резултатима такмичења по категоријама, при чему је уочено да су хорови који су освајали боље награде по правилу изводили стилски разноликији, те уметнички захтевнији и занимљивији репертоар.

Кључне речи: Хор, хорско певање, хорска такмичења, хорски репертоар, хорска педагогија

Choir competitions: A pedagogical consideration of repertoire selection

Antoaneta Radočaj-Jerković

Academy of Arts and Culture in Osijek, Croatia
antoaneta.radocaj.jerkovic@gmail.com

Theoretical background

Choral competitions are a milestone in the development and affirmation of a choir as an artistic ensemble. The numerous contemporary choir competitions so popular among both conductors and singers differ greatly in terms of general goals, targeted choir groups and the artistic level of participants. Traditional views of choir competitions, as a fundamental and distinctly positive aspect of choir activity, are nowadays being critically observed in relation to the effort invested and results achieved as well as through the lens of the integrated competitive behavior (and the encouraging there of between singers) contradicting the basic pedagogical principles and the general goals of contemporary musical education.

Aim

This paper aim is to identify the positive and the negative general aspects of choir competitions with special regard to the role and type of the selected repertoire, the latter of which in the author's view is an underlying factor in the direction of success.

Method and results

In this regard, the paper analyzed and categorized the competition repertoires of choirs that performed between 2015 and 2019 at *Glazbene svečanosti hrvatske glazbene mladeži u Varaždinu*, the preeminent na-

tional school choir competition in Croatia organized by the Croatian Ministry of science and education and the Teacher training agency. The analysis found that the repertoire style spectra varied greatly depending on the category: the junior categories were oriented towards achieving the educational and musical role of choral singing, whereas the senior ones strived towards achieving an artistic goal. In their repertoires, the senior categories also exhibited noticeable repetition of compositions within specific categories.

Conclusion

In comparing the repertoire of a choir to the competition results in the respective categories, it was found that the highest prizes were awarded to the most stylistically diverse, artistically demanding and appealing repertoires.

Keywords: Choir, choral singing, choral competitions, choral repertoire, choral pedagogy

*Како ученици музичких школа и аматерски певачи
виде добити од хорског певања?*

Ана Ристивојевић¹ и Тијана Мирковић²

¹Музичка школа Коста Манојловић, Београд, Србија

²Факултет Музичке Уметности, Универзитет уметности у Београду,
Србија

Психолошко саветовалиште Мозаик, Београд, Србија
anciristivojevic@gmail.com; tijana.mirovic@gmail.com

Теоријска база

Истраживања показују да певање у хору развија осећај заједништва, унапређује социјалне вештине, доприноси побољшању расположења, дисања и рада срца. Теоретску базу за ово истраживање представљају области психологије музике и музичке педагогије које се баве хорским певањем и благодетима групног музицирања.

Циљ

Полазећи од горе наведених теза, желели смо да испитамо како чланови аматерских и школских хорова процењују добит од хорског певања и шта их мотивише да долазе на хор.

Метод

Узорак (N=93; 49 испитаница и 44 испитаника) је био састављен од три подгрупе: чланова аматерског црквеног хора (N=14; 11 испитаница и 3 испитаника), ученика основне музичке школе – ОМШ (N=36; 15 испитаница и 21 испитаник) и ученика средње музичке школе – СМШ (N=43; 23 испитанице и 20 испитаника). Упитник комбинованог типа сачињен је за потребе овог испитивања, а подаци су обрађени дескриптивном методом коришћењем аритметичке средине (M), фреквенција и процента.

Резултати

Резултати показују да је аматерским певачима најзначајније то што на хору стичу нова знања из музичке уметности и стилова (M=4,21), док је ученицима ОМШ најзначајније побољшавање гласовних могућности (M=4,08), а ученицима СМШ пријатно друштво на хору (M=4,19). Развијање дисциплине и смањивање страха од јавног наступа, показало се као најмање значајно у све три групе (M≤ 3,00). Када је у питању мотивација, аматерски певачи издвајају развој музичких знања (M су преко 4,30) и пријатно друштво (M=4,14), док се код ученика као важан мотив појављује развој гласа (M=4,08 код обе подгрупе) и наступи на концертима (M=4,06) код ученика ОМШ.

Закључак

Резултати показују да највећу добит од хора имају чланови аматерског црквеног хора, а да за све подгрупе најважнији мотив за долазак на хор представља развој гласовних могућности. Добијени резултату показују да иако испитанице виде добит од хора, ниједна група не сматра да он има веће заслуге за развој немурзичких способности и карактеристика.

Кључне речи: Хор, добробит, мотивација, ученици МШ, аматерски певачи

How do students of music schools and amateur singers see the benefits of choral singing?

Ana Ristivojević¹ and Tijana Mirović²

¹Music school Kosta Manojlović, Belgrade, Serbia

²Faculty of Music, University of Belgrade, Serbia

Counseling center Mozaik, Belgrade, Serbia

anciristivojevic@gmail.com; tijana.mirovic@gmail.com

Theoretical background

Basis for this research rests on music pedagogy and psychology of music related research showing that choral singing strengthens feeling of togetherness, improves mood and social skills, regulates heart rate and breathing.

Aim

We examine what did members of amateur and school choirs see as benefits of choral singing and what motivated them to take part in it.

Method

The sample (N=93; 49 female, 44 male respondents), comprised of three sub-groups: members of amateur church choir (N=14; 11 female, 3 male respondents), students of elementary music school-EMS (N=36; 15 female, male respondents) and students of secondary music school-SMS (N=43; 23 female, 20 male respondents). We created the questionnaire for the purpose of this research, and processed data using descriptive statistics (*means – M*, frequency and *percentages*).

Results

For amateur singers, the *acquisition* of musical *knowledge* (M=4.21) was the most important benefit of choral singing. The biggest benefit for EMS students was the development of singing voice (M=4.08), while for SMS students it was the pleasant companionship (M=4.19). Developing discipline and reducing performance anxiety proved to be the least significant benefit in all the groups (M≤3.00). For amateur singers, the most important motives for choral singing were the *acquisition of musical knowledge* (M ≥ 4.30) and pleasant companionship (M=4.14). For both groups of music students (M=4.08 in both subgroups) the biggest motive for choral singing was the development of singing voice, while

EMS students found public performing to be an equally important motive ($M=4.06$).

Conclusion

Results show that the most benefits in choral singing have the members of amateur church choir, and that the biggest motive to take part in choral singing was the development of singing voice in all three subgroups. We concluded that although respondents saw benefits from choral singing, development of nonmusical abilities has seldom been seen as one of the benefits.

Keywords: Choral singing, benefits, motivation, music school students, amateur singers

Дијалектика индивидуалној и колективној у музичком догађају

Драган Ашковић

Православни богословски факултет, Универзитет у Београду, Србија
daskovic@bfspc.bg.ac.rs

Теоријска база

Музички догађај сам по себи никада не може постати предмет разматрања уколико у нама не изазове и музички доживљај. Тек тада, захваљујући доживљају, поменути догађај може постати одређен. Међутим, сећањем на догађај који је у нама изазвао музички доживљај и његовим понављањем никада не можемо изазвати или постићи доживљај који је у нама остао само као сећање на осећање-дживљај. Како је музички догађај везан за колектив, тако је музички доживљај апсолутно ствар личног усхићења. С обзиром на то да музичког доживљаја нема без догађаја, док сваки догађај не гарантује и лични доживљај, отуда је свако музичко дело постављено на релацији индивидуалног и колективног.

Циљ

У раду се указује на то да свако музичко дело исходи из личног доживљаја, али такође да своју егзистенцију и потврду обезбеђује

само колективом као слушаљачком публиком од које му зависи потврда и трајање.

Дојринос

Указивање на музичко дело које је зависно од прожимања индивидуалног и колективног поспешује свест својих актера, како посредних тако и непосредних, на њихову неизоставну улогу и значај како у интерпретацији тако и у музичком стварању.

Импликације

Само слободнија улога учесника у музичком догађају може допринети музичкој креативности на основу које се потврђује значајна међусобна улога и допринос како индивидуе тако и колектива.

Кључне речи: Музички догађај и доживљај, индивидуално, колективно, музичка пратња

Dialectics of individual and collective in a musical event

Dragan Ašković

Faculty of Orthodox Theology, Univeristy of Belgrade, Serbia

daskovic@bfspc.bg.ac.rs

Theoretical background

A musical event itself can never become a subject of consideration unless it also evokes a musical experience in us. Only then, thanks to that experience, the mentioned event can become meaningful. However, by remembering the event that evoked a musical experience, and by its repetition, we can never evoke or achieve an experience that has remained in us only as a memory of an emotional experience. Since a music event is related to the collective, thus the music experience is absolutely a matter of personal delight. Since a musical experience does not exist without an event, while every event does not guarantee a personal experience, hence every work of music is based on the relation between individual and collective.

Aim

The paper points out that every work of music comes from a personal experience, but also to provide its existence and confirmation, merely by

a collective as the audience on which its confirmation and duration depends.

Contribution

Indicating to a work of music that depends on the interplay between individual and collective stimulates the awareness of its actors, both indirect and direct, to their indispensable role and importance both in interpretation and in musical creation.

Implications

Only the free role of participants in a musical event can contribute to the musical creativity, which confirms the significant mutual role and contribution of both the individual and the collective.

Keywords: Musical event and experience, individual, collective, musical accompaniment

II. МУЗИЧКО-ПЕДАГОШКЕ МЕТОДЕ

II. MUSIC TEACHING METHODS

Могућности уишреде методе Емил Жак Далкроза и елементарна музичке терапије и кореографије у шоку часова са сениорима

Мажена Каминска

Музичка академија Станислав Монијушко у Гдањску, Пољска
marzenakaminska@autograf.pl

Теоријска база

На почетку презентације биће дат кратак опис старијег животног доба са посебним освртом на тзв. „добар начин старења”. Затим ће ауторка указати на могућности и циљеве методе Еуритмике Емил Жак-Далкроза кроз часове за сениоре, користећи елементе музичке терапије и кореографије.

Циљ

Главни циљ ових часова јесте побољшање квалитета живота сениора и допринос психомоторном развоју, као превенција процеса старења.

Крајњак опис

У наставку ће бити представљене различите врсте вежби које могу да се користе у току рада са сениорима. Презентација ће бити обогаћена видео снимцима са вежбама које су изводили сениори. Одабране вежбе користиће се у току радионице.

Закључак

У закључку се сумирају информације о могућностима Далкрозове Еуритмике као методе која свеобухватно развија човека и његове музичке, моторичке и интелектуалне способности и предиспозиције.

Кључне речи: Еуритмика, Емил Жак-Далкроз, сениори, процес старења

Possibilities of the use of Emil Jaques-Dalcroze's method and elements of music therapy and choreotherapy during the classes with seniors

Marzena Kamińska

The Stanislaw Moniuszko Academy of Music in Gdańsk, Poland
marzenakaminska@autograf.pl

Theoretical background

At the beginning of the presentation a short description of the senior age with the particular compliance of so called “good way of ageing” will be characterized. Then the author will introduce the possibilities and main aims of the Eurhythmics of Emil Jaques-Dalcroze's with the elements of music therapy and choreotherapy classes with seniors.

Aim

The main aim of these classes is to improve the quality of seniors' life and supporting psychomotor development, which is treated as the prevention of the ageing processes.

Short description

In the following part of the lecture, there will be presented different kind of exercises, which can be used during the work with seniors. The presentation will be illustrated with recordings of the tasks performed by seniors. The chosen exercises will be realized as the workshops.

Conclusion

The summary will include information about the possibilities of Dalcroze's Eurhythmics as a method of comprehensively developing human in terms of his ability and predispositions, both musical, movement and intellectual.

Keywords: Eurhythmics, Emil Jaques-Dalcroze, seniors, ageing process

*Прва Еразмус+ сџуденџска размена између Факултета
музичке уметности у Београду и Музичке академије у
Гдањску – џромишљање у области Еуритмике и музичке
педагогије*

**Ана Галиковска-Гајевска¹, Габријела Карин Конкол¹ и
Надица Спасојевић²**

¹Музичка академија Станислав Монијушко у Гдањску, Пољска

²студент МАС, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у
Београду, Србија

a.gajewska@list.pl; g.konkol@amuz.gda.pl; spasojevicnadica@gmail.com

Теоријска база

Званична сарадња између Факултета за хорско дириговање, уметничко образовање, црквену музику, Еуритмику и џез на Музичкој академији Станислав Монијушко у Гдањску и Катедре за солфеђо и музичку педагогију на Факултету музичке уметности у оквиру Универзитета уметности у Београду, започела је 2013. године. До сада се ова интензивна и успешна сарадња огледа у бројним радионицама, предавањима и презентацијама које су одржали професори са обе институције. Из сарадње се изнедрила и интердисциплинарна пилот студија под насловом: „Утицај методе Еуритмике (одабрани задаци и вежбе из Далкроз методе) на моторне вештине и осећај пулса”, која је спроведена у Београду у току школске 2017/2018. године.

Циљ

Основни циљ сарадње јесте Музичко образовање са посебном пажњом на метод Еуритмике Емил Жак-Далкроза. Пријава коју је поднела Музичка академија у Гдањску, усвојена је поступком спровођења образовне мобилности на Универзитету у Србији у току академске 2016/2017. године, јер је, у току квалитативне процене, испунила формални критеријум и стекла довољан број бодова за финансирање. На основу потписаног споразума у оквиру Erasmus+ програма, професори и студенти могу да размењују своја знања и искуства. У току академске 2018/2019. године, први студент из Србије дошао је у Гдањск да студира програм Музичке педагогије и Еуритмике.

Дојринос

Рад представља студијски програм Музичке педагогије и Еуритмике на Музичкој академији у Гдањску. Биће анализирани сви групни и индивидуални главни предмети. Нарочито подвучимо изузетан допринос који студенти преко Erasmus размене дају у образовним концертима за децу и сениоре.

Импликације

Надамо се да би систематско упознавање српских студената са теоријским знањем и практичним искуством везаним за метод Еуритмике, као и за друге методе у музичком образовању, довело до увођења ових искустава у школску праксу у Србију.

Кључне речи: Еразмус+, студентска размена, Еуритмика, Далкроз метод, музичко образовање

The first Erasmus+ students' exchange between the Faculty of Music in Belgrade and the Academy of Music in Gdansk – Reflections in the area of Eurhythmics and Music Education

Anna Galikowska-Gajewska¹, Gabriela Karin Konkol¹ and Nadica Spasojević²

¹The Stanislaw Moniuszko Academy of Music in Gdansk, Poland

²MA student, Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia
a.gajewska@list.pl; g.konkol@amuz.gda.pl

Theoretical background

An official co-operation between The Stanislaw Moniuszko Academy of Music in Gdansk, Faculty of Choral Conducting, Arts Education, Church Music, Eurhythmics and Jazz of and the University of Arts, Faculty of Music, Department for Solfeggio and Music Pedagogy in Belgrade started in 2013. Until now we can observe an intensive and successful cooperation within many workshops, lectures and presentations conducted by teachers from both institutions. Moreover, the cooperation led to the interdisciplinary pilot studies under the title: 'The influence of Eurhythmics method (selected tasks and exercises of Dalcroze method) on motor skills and a sense of pulse', which took place in Belgrade in the school year 2017/2018.

Aims

The main area of the mutual cooperation is Music education with a special emphasis on Eurhythmics Method by Emile Jaques-Dalcroze. The application submitted by the Academy of Music in Gdansk, adopted through competitive process concerning the implementation of educational mobility at the Serbian university in the academic year 2016/2017 met the formal criteria and obtained in the qualitative assessment the sufficient number of points to qualify to receiving funding. According to the signed agreement within the framework of Erasmus+ program teachers and students can exchange their knowledge and experiences. In the academic year 2018/2019 the first student from Serbia came to Gdansk to study Music education and Eurhythmics program.

Contribution

The paper will present the study program in Music education and Eurhythmics at the Academy of Music in Gdansk. All main subjects both group and individual will be analysed. It must be noted a high involvement of the Erasmus student into the educational concerts for children and seniors.

Implications

We hope that systematically familiarising Serbian students with theoretical knowledge and practical issues related to the Eurhythmics method as well as other methods of music education will led to involving these experiences into school practice in Serbia.

Keywords: Erasmus+, students exchange, Eurhythmics, Dalcroze method, music education

Далкроз метода – лично искуство

Надица Спасојевић

студент МАС, Факултет музичке уметности,
Универзитет уметности у Београду, Србија
spasojevicnadica@gmail.com

Теоријска база

Литература коришћена за израду овог рада односи се на третман Далкроз методе у музичком образовању (А. Галиковска-Гајевска, 2014, 2016; М. Петровић и сар., 2018).

Циљ

Развој равномерног пулса код деце, музичко описмењавање кроз покрет и игру, рад на ритму. Разумевање музике кроз покрет, односно кореографије које показују све елементе музичке структуре – форму, динамику, инструментаријум – а неретко и визуализују саму партитуру композиције за коју је кореографија осмишљена. Деца кореографију такође користе током певања и она прати текст, подстиче креативност и помаже бољем разумевању музичког дела.

Метод и резултати

Настава солфеџа и ритмике одржавала се једном месечно по шест часова (први, други и трећи разред). У временском периоду од седам месеци деца су без потешкоћа савладала нове задатке. Препознавала су нове ритмичке фигуре у усменим диктатима, и из часа у час имала све креативније идеје када је у питању осмишљавање покрета или кореографије. Временом су бивала све прецизнија у извођењу ритма на штапићима, а пулсација је постајала равномернија. Показали су и већу заинтересованост за сарадњу и задобила сам њихово поверење. Деца су врло лепо међусобно сарађивала и уживала у учењу кроз игру.

Закључак

Примећује се да су деца веома спретна, како у извођењу тако и у препознавању одређених ритмичких фигура, тонова и интервала. На основу мог личног запажања, могу да закључим да захтеви нису претерано високи, те да је можда то разлог због којег деца тако брзо савладавају материју. До сада нисам имала прилике да чујем да певају солмизацијом, те не могу да оценим способност певања са

листа, али могу да приметим да немају потешкоћа са интонацијом када је у питању певање песмица.

Кључне речи: Далкроз метод, покрет, кореографија, солфеђо

Dalcroze method – a personal experience

Nadica Spasojević

MA student, Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia
spasojevicnadica@gmail.com

Theoretical background

The literature related to the Dalkroze method in music education was used for this study (A. Galikovska-Gajewska, 2014, 2016; M. Petrović et al., 2018).

Aim

Development of a regular pulse, musical literacy through movement and dance, rhythmic exercises. Understanding music through movement and choreography which reflects all the elements of musical structure – the form, dynamics, instrumentation – and very often even visualizes the music score for which the choreography has been designed. Children also use choreography during singing and it follows the lyrics, encourages creativity and helps better understanding of a composition.

Method and results

Solfeggio and rhythmic lessons are held once per month, six hours (the first, second and third grade). Seven months of lesson observation show children have no difficulties in mastering all new tasks. They easily recognized the new rhythmic figures in oral dictations, and throughout the lessons had more creative ideas concerning movement and choreography making. Over time, the children became more precise in performing rhythm on the sticks, while their sense for a pulse became more regular. They also showed a greater interest in cooperation and I gained their trust. The children showed positive peer interactions and enjoyed learning through a game.

Conclusion

It is noted that children are very adept in both performing and recognizing certain rhythmic figures, tones and intervals. Based on my personal

observations, I conclude that the given tasks are not too demanding, so that might be the reason why children quickly accomplish the tasks. As I did not hear the children singing with solmization, I cannot evaluate their ability to sight read. What I can observe is that, when it comes to singing songs, the children have no difficulties with intonation.

Keywords: Dalkroze method, movement, choreography, solfeggio

Музичко образовање сениора: инклузивна ѝракса заснована на Орф-Шулверк ѝрисѝуѝу (ѝорѝуѝалска сѝудија случаја)

Жоао Куња

ИНЕТ-мд, Универзитет у Авеиру, Португалија
jrcrunha@hotmail.com

Теоријска база

Португалија је земља са највећим бројем активних универзитета за сениоре. Сениори поседују „музички потенцијал”, али је потребно да искусе, делају, уживају, осете и садејствују како би остварили музички когнитивни, афективни и социјални развој (идеја Карла Орфа о инклузивном музичком образовању). Ослањајући се на *Теорију ѝроѝока* (Csikszentmihalyi), прикупљање и анализа података засновани су на адаптираној верзији *AFIMA* (индикатори протока у музичким активностима, видети Custodero, 2011).

Метод

У раду су представљене емоције које су доживели сениори кроз *Орф-Шулверк* приступ „Музика, покрет и плес”, који се одвијао у току недељних часова на Универзитету за сениоре у северној Португалији, као и евалуација личног и друштвеног утицаја студената сениора (n=45) узраста између 59 и 82 године, током једног семестра (2017/2018).

Резултати

Резултати показују да су се студенти сениори осетили потпуно укључени након што су доживели висок степен позитивних емоција *AFIMA* (срећно; весело; узбуђено; укључено; будно; задовољно;

успешно). Стога, на основу њиховог сведочења, све доживљене емоције чини се да имају релевантно дејство на њихове личне/друштвене животе.

Импликације

Из критичке перспективе посматрано, треба истаћи да се резултати не могу уопштавати на основу ове студије случаја. Међутим, било би занимљиво да се дискутује о утицају који ова студија може да има на свест и последице социјалне политике која подржава музичко образовање активних, продуктивних и здравих сениора, као и на међугенерациски и интеркултурални приступ.

Кључне речи: Инклузивно музичко образовање сениора, Орф-Шулверк приступ, позитивне емоције, друштвени утицај

Music education at senior age: Inclusive practices based on the Orff-Schulwerk approach (a Portuguese case study)

João Cunha

INET-md, University of Aveiro, Portugal
jrcunha@hotmail.com

Theoretical background

Portugal is the country with the highest number of active Senior Universities (SU). Seniors have “musical potential”, but need to experience, act, enjoy, feel and interact in order to get a musical cognitive, affective and social development (resuming the Carl Orff’s idea about inclusive Music Education). With theoretical support on *Flow Theory* (Csikszentmihalyi, 2006), the collection and data analysis occurred based on the adaptation of *AFIMA – Adapted Flow Indicators in Musical Activities* (Custodero, 2011).

Method

This work shares emotions experienced at the *Orff-Schulwerk* approach ‘Music, Movement and Dance’ weekly classes from a SU of Northern Portugal, as well as the personal and the social impact as evaluated by senior students (n=45) with ages comprised between 59-82 years old, during one semester (2017/2018). The *Orff-Schulwerk* (OS) classes involves speech activities to encourage active music making, singing, body

(and *Orff Instrumentarium*) percussion, movement and dancing, in the search for a holistic development.

Results

The results indicate that senior students felt absolutely included once they lived high degrees of positive emotions of *AFIMA* (Happy; Cheerful; Excited; Involved; Alert; Satisfied; Successful). Therefore, according to their own testimony, all the experienced emotions seem to have relevant impact in their personal/social lives.

Implications

From a critical perspective, it should be noted that, considering this case study, these results couldn't be generalized. However, it would be interesting to discuss the impact that this study may have on the awareness and on the consequences in social policies of appreciation of Music Education in the active, productive and healthy ageing, as well on a inter-generational and intercultural approach.

Keywords: Senior inclusive music education, *Orff Schulwerk* approach, positive emotions, social impact

*Орф-Шулверк њрисџуи и инклузивно музичко образовање:
свирајмо, њевајмо и њлешимо заједно!*

Жоао Куња

ИНЕТ-мд, Универзитет у Авеиру, Португалија
jrcunha@hotmail.com

Теоријска база

Орф-Шулверк креативни приступ уз покрет/плес развили су Карл Орф и Гунилд Китман у другој половини 20. века. Данас је покрет заступљен у више од 45 земаља, а процеси подучавања и учења у музичком образовању, подржани различитим изворима, пружају средства за буђење потенцијала да се „буде музикалан”. То значи разумети и користити музику и покрет као облике изражавања и комуникације. У *Орф-Шулверк* приступу, природно понашање се најпре усмерава на реаговање и стварање музике. Идеја Карла

Орфа јесте да се у музичком образовању практични рад увек ставља у први план. Свако (деца и одрасли) поседују „музички потенцијал”, али им је потребно да искусе, делају, уживају, осете и садејствују како би постигли музички когнитивни, афективни и социјални развој. Орф је истицао употребу једноставних ударачких инструмената (укључујући звуке који се производе телом), у току поставке људског природног певачког гласа. Наглашавао је, такође, везу између музике и покрета, плеса и говора у ономе што је називао „Елементарна музика”.

Циљ

На основу овог приступа у музичком образовању, ова радионица има за циљ да оживи музичке концепте кроз певање, плес, покрет и свирање ударачких инструмената (Орфов инструментаријум), јер *Орф-Шулверк* приступ захтева повезаност између више извора, аспеката и параметара (као што су ритам, мелодија, покрет и језик).

Метод и резултати

Крећући од филозофије *Орф-Шулверк* приступа, користећи риме, музику, песме и плесове из различитих земаља као основне материјале, свираћемо, певаћемо и кретаћемо се пратећи природни осећај за игру. Животни век знања и задовољства стечен кроз лична музичка, социјална и културна искуства и развој, не подразумева искључење, већ инклузију.

Кључне речи: *Орф-Шулверк* приступ, инклузивно музичко образовање, заједничко свирање, певање и плесање

*Orff-Schulwerk approach and inclusive music education:
Let's play, sing and dance together!*

João Cunha

INET-md, University of Aveiro, Portugal
jrcunha@hotmail.com

Theoretical background

Orff-Schulwerk is a creative music and movement/dance approach developed in the second half of the 20th century by Carl Orff and Gunild Keetman. Nowadays, the movement is represented in more than 45

countries, and the Music education teaching and learning processes, supported by a wide range of sources, provides a means for awakening the potential for “being musical”. This means to be able to understand and use music and movement as forms of expression and communication. In the *Orff-Schulwerk* approach, natural behaviours are firstly directed into responding to and making music. Carl Orff’s idea about Music education was always to put the practical work in the foreground. Everyone (children or adults) have “musical potential”, but need to experience, act, enjoy, feel and interact in order to get a musical cognitive, affective and social development. Orff emphasized the use of simple percussion instruments (including body percussion), while building upon human natural singing voice. He also emphasises the links of music with movement, dance and speech in what he nominated “Elemental Music”.

Aim

Based on this Music Education approach, this workshop aims to live musical concepts through singing, dance, movement, and the playing of percussion instruments (*Orff Instrumentarium*), once in the *Orff-Schulwerk approach*, connectivity between multiple sources, aspects and parameters (such as rhythm, melody, movement and language) is a requirement.

Method and results

Departing from the *Orff-Schulwerk* approach philosophy, using rhymes, music, songs and dances from different countries as basic materials, we will play, sing and move with the natural sense of play. A lifetime of knowledge and pleasure through personal musical, social and cultural experience and development, do not consider exclusion, but is by all means inclusive.

Keywords: *Orff Schulwerk* approach, inclusive music education, play, sing and dance together

Фономимиком до заједничкој музицирања

Силвана Јакуповић и Дамир Дајић

Музичка академија Универзитета у Сарајеву, ФБиХ
silvanajakupovic@gmail.com; dajix70@gmail.com

Теоријска база

Фономимика је интерактивни и креативни облик рада који можемо да користимо при реализовању заједничког музицирања у настави солфеђа. У употреби је фономимика према Функционалној музичкој педагогији која доследно спроводи *Тоника До* принцип. Нуди практичне могућности за доживљај тонског простора и примену у разноврсним областима једногласног и вишегласног солфеђа. Поступак фономимике омогућава заједничко и продуктивно учешће и музицирање свих актера. Креативним приступом овом облику рада постиже се опуштање и слобода у изразу, а ученици развијају и приказују своје идеје и импровизаторску вештину. Фономимиком се повезују звук и покрет, развија се меморија, а често се користи за обликовање и реализацију двогласних примера или музичких вежби које се креирају и изводе током учења и других начина припреме за заједничко музицирање.

Циљ

Кроз интерактивно излагање, циљ је упознавање са основним принципима просторне фономимике, а затим и заједничко овладавање и њена практична примена.

Метод и резултати

На практичан начин ће се, кроз неколико фаза, приказати неки од креативних поступака које омогућава овакав облик рада, са фокусом на вишегласне примере и заједничко музицирање. Битно је указати и на важност правилне и креативне припреме ради што правилнијег и свестранијег доживљаја музичке мисли.

Кључне речи: Заједничко музицирање, фономимика, солфеђо

From phonomimic to performing together

Silvana Jakupović and Damir Dajić

Academy of Music of University in Sarajevo, BiH
silvanajakupovic@gmail.com; dajix70@gmail.com

Theoretical background

Phonomimic is an interactive and creative form of work which can be used in performing together in solfeggio teaching. Phonomimic is used in Functional music pedagogy as a form of work which consistently implements the *Tonic Do* principle. Thus, it offers practical opportunities for experiencing tonal space and application in diverse areas of monophonic and polyphonic solfeggio. The process of phonomimic enables the productive participation and creative approach to performing together. By taking a creative approach to this form of work, relaxation and freedom in the expression are achieved, and students develop and display their ideas and improvisational skills. Phonomimic connects sound and movement, develops memory, and is often used to design and realize two-voice examples or musical exercises that are created and performed during the singing and other ways of preparation for performing together.

Aim

Through an interactive presentation, the aim is to get acquainted with the basic principles of spatial phonomimic, and then to master and practically apply the mentioned process together.

Method and results

In a practical way, through several stages, some of the creative procedures that this form of work enables will be demonstrated, with a focus on polyphonic examples and performing together. It is also important to point out the importance of proper and creative preparation, in order to have a more accurate and versatile experience of musical thought.

Keywords: Performing together, phonomimic, solfeggio

*Разумевање света уз помоћ уметности – одлучујућа
улога уметности за развој деце помоћу Монте­сори
методе у образовању*

Јулијана Копчинска¹ и Марек Копчински²

¹Медицински факултет Универзитета у Гдањску, Пољска

²Монтесори хришћанска основна школа и обданиште, Гдањск, Пољска
juliana.kopczynska@gmail.com

Теоријска база

Познато је да је уметност један од начина кроз који се деца изражавају и који одражава њихова унутрашња стања. Међутим, уметност је такође снажно средство за остваривање развојних вештина и спознају света и начина на који он функционише.

Циљ

Циљ ове студије је да се истражи утицај уметности која се учи уз помоћ Монте­сори методе у образовању на развој и креативност деце.

Резултати и закључак

Открића Марије Монте­сори и лична запажања у учioniци потврдили су циљ ове студије и воде бољем разумевању улоге уметности у образовању.

Кључне речи: Марија Монте­сори, Монте­сори метод, уметности, образовање

Understanding the world with the help of art – crucial role of art in children's development in Montessori method of education

Juliana Kopczyńska¹ and Marek Kopczyński²

¹Faculty of Medicine, Medical University of Gdańsk, Poland

²Montessori Christian Primary School & Kindergarden, Gdańsk, Poland

juliana.kopczynska@gmail.com

Theoretical background

It is known that art is one of the ways children express themselves or reflect their inner states. But it is also a powerful tool to achieve developmental skills and to get to know the world and the way it functions.

Aim

The aim of this study was to investigate the impact of art taught in Montessori method of education on children's development and creativity.

Results and conclusion

Maria Montessori's discoveries and own observations in classrooms confirm this assumptions and lead to better understanding of the role of art in education.

Keywords: Maria Montessori, Montessori method, art, education

*Монтесори метод у настави солфеђа – прва
имплементација у Рејублици Србији*

Кристина Парезановић

Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, Србија
kristina.parezanovic@filum.kg.ac.rs

Теоријска база

Монтесори методу осмислила је Марија Монтесори, италијански лекар и педагог. Ова метода обликована је за рад са децом у вртићу и са ученицима у општеобразовном школском систему. По први пут у Србији Монтесори метода се, прилагођена и додатно обликована према принципима Методике наставе солфеђа, применила у музичкој школи на настави Солфеђа. У овом раду приказаћемо комплетно теоријско и емпиријско истраживање у скраћеном облику, заједно са резултатима.

Циљ

Представљање процеса прилагођавања и примене педагошке методе за општеобразовне школе (Монтесори методе) у настави специфичне стручне школе и предмета Солфеђо.

Дојринос

Овај рад даће сублимирани преглед комплетног теоријско-емпиријског истраживања приликом прве имплементације основних принципа Монтесори методе у настави солфеђа у Србији.

Импликације

Пројекат који ће у овом раду бити представљен може бити подстрек и пример (упутство) за нека слична, већа или мања истраживања која се тичу прилагођавања и имплементације одређене педагошке методе у курикулуме, односно, методике специфичних предмета.

Кључне речи: Монтесори метод, солфеђо, опажање, репродукција, дидактичке музичке игре

Montessori method in Solfeggio teaching – the First implementation in the Republic of Serbia

Kristina Parezanović

Faculty of Philology and Arts, University of Kragujevac, Serbia
kristina.parezanovic@filum.kg.ac.rs

Theoretical background

The Montessori method was devised by Maria Montessori, an Italian physician and educator. This method is designed to work with children in kindergarten and with students in the general education system. For the first time in Serbia, the Montessori method, adapted and additionally shaped according to the principles of the Methodology of solfeggio teaching, was applied at the music school for solfeggio teaching. In this paper, we will present a complete theoretical and empirical study in abbreviated form, together with the results.

Aim

The aim of the paper is to present the process of adjusting and applying the pedagogical Montessori method for general education schools in teaching specific vocational schools and Solfeggio.

Contribution

This paper will give a sublimated overview of the complete theoretical and empirical research during the first implementation of the basic principles of the Montessori method in solfeggio teaching in Serbia.

Implications

The project that will be presented in this paper may be an impetus and an example (guidance) for some similar, larger or smaller research, concerning the adaptation and implementation of a particular pedagogical method in the curriculum, that is, the methodology of specific courses.

Keywords: Montessori method, solfeggio, perception, reproduction, didactic music games

III. СОЛФЕЂО
III. SOLFEGGIO

Корелација теоријских музичких предмета у настави солфеђа

Сузана Голдин

Музичка школа „Иван Матетић-Роњгов” Пула, Хрватска
suzana.zbor@gmail.com

Теоријска база

Намера рада јесте да се опише начин на који се спроводи корелација теоријских музичких предмета у настави солфеђа. Обрађује се наставна јединица дводелна песма са ученицима шестог разреда музичке школе на једном наставном часу. Корелативни приступ укључује следеће наставне предмете: солфеђо, музичке облике, хармонију и историју музике. Синтезом садржаја који се међусобно преплићу, али и самостално изводе, проматра се, анализира и записује музичко дело.

Циљ

Циљ рада се може сагледати кроз стручно-музичку димензију. Она подразумева стицање и примењивост знања.

Метод

У извођењу наставног процеса коришћена су два методичка поступка од којих један као полазну тачку укључује певање, а други слушање музичког дела. У првом методичком поступку процес припреме започео је упевавањем, те певањем традиционалне песме *Ој Јелена, Јелена*, након чега се приступило формалној и хармонској анализи облика. Затим је уследило писање аутодиктата. У другом методичком поступку кренуло се од слушања одломка из хабанере *Кармен* (први чин), композитора Жорж Бизеа, након чега се кренуло у музиколошку анализу, те је уследило слушање музике, а потом и формална анализа музичког дела.

Резултати

Корелативним приступом наставним садржајима на настави солфеђа ученици су освестили како од различитих сегмената појединих предмета могу да створе целовити концепт пуно шири и дубљи од оног који се добије традиционалним подучавањем. Таквим радом се подстакла њихова мотивација за откривањем решења и

применом различитих активности и начина којима су долазили до резултата. Из резултата произлази да је корелација теоријских музичких предмета нешто што се спонтано надовезује једно на друго, а ученике уједно мотивише и подстиче на критичко мишљење. Ученици су, пре свега, активним музицирањем (певањем и свирањем) постепено долазили до одговора и закључака.

Закључак

Сагледавајући ову наставну јединицу из више различитих аспеката, те повезујући наставу солфеђа са елементима осталих теоријских предмета (хармоније, музичких облика и историје музике), ученици стичу и нова знања, развијају музичке компетенције које примењују и на настави инструмента. Спознајна димензија подстакнута је кроз различите методичке поступке путем којих су ученици сами долазили до закључака.

Кључне речи: Корелација, певање, примењивост знања, слушање, солфеђо

Correlation of theoretical musical subjects in solfeggio teaching

Suzana Goldin

Music School „Ivan Matetić-Ronjgov” Pula, Hrvatska
suzana.zbor@gmail.com

Theoretical background

The purpose of the paper is to describe how the correlation of theoretical musical subjects in the solfeggio teaching is carried out. A two-part song unit with sixth grade music school students is being processed. The correlative approach includes following subjects: solfeggio, musical forms, harmony and music history. By synthesizing content that is intertwined, but also performed independently, a piece of music is observed, analyzed and recorded.

Aim

The aim of the research can be seen through the professional musical dimension. It implies the acquisition and applicability of knowledge.

Method

Two methodical procedures were used in performing the teaching process, one of which involves singing and the other listening to music. In

the first methodical procedure, the preparation process began by a vocal warm up and afterwards the singing of the traditional composition *Oj Jelena, Jelena*, after which formal and harmonious analysis of the form was conducted. This was followed by auto-dictations. The second methodical procedure began by listening to a fragment of Georges Bizets habenera *Carmen* (act I), followed by a musicological analysis, listening to the composition and formal analysis of the music piece.

Results

Through a correlative approach in solfeggio teaching, students have realized that they can create a whole concept from different segments of individual subjects, that is much broader and deeper than concepts created by traditional teaching. Such activities stimulate their motivation to discover solutions and apply different activities and ways in which they come up with results. The results show that the correlation of theoretical musical subjects is something that spontaneously complements one another, and at the same time motivates students and encourages critical thinking. First and foremost, through active music such as singing and listening, the students gradually came to answers and conclusions.

Conclusion

Considering this teaching unit from different aspects we can come to the conclusion that by linking the solfeggio teaching with elements of other theoretical subjects (harmony, musical forms and music history) students acquire new knowledge and develop musical competences that they apply to instrumental instruction. The cognitive dimension was fostered through various methodical procedures through which students came to their own conclusions.

Keywords: Correlation, singing, applicability of knowledge, listening, solfeggio

*Корелација предмета солфеђо и камерна музика у другом
циклусу основне музичке школе*

Милена Срдич

Академија уметности Нови Сад, Србија
minasrdic@sbb.rs

Теоријска база

Предмет, који једини прати комплексан процес музичког школовања од првог до последњег дана је Солфеђо. Стога, морамо имати у виду значај и перманентни утицај Солфеђа на формирање музичких стручњака. Корелација музичких предмета у савременој настави треба да буде једно од кључних усмерења, онолико колико то сама њихова природа допушта. Камерна музика са специфичним облицима заједничког музицирања, као предмет се уводи у другом циклусу основне музичке школе.

Циљ

Покушаћемо да сагледамо могућности трансфера већ стечених искустава, знања и вештина са Солфеђа на почетне кораке заједничког свирања.

Метод

С обзиром на то, да од наредне школске године на снагу ступају нови програми за основну музичку школу, упоредићемо наставне програмске окоснице за Солфеђо и Камерну музику и сагледати могућности њихове међусобне повезивости.

Закључак и импликације

Надамо се да ће овај осврт на постојеће циљеве наставе отворити могућност нових емпиријских истраживања у циљу што је могуће бољих исходишта предмета Камерна музика и Солфеђо. Највећи број извођача своју каријеру гради управо у ансамблима, оркестрима, хоровима и камерним саставима, те је стога јасан значај почетних корака групног свирања и певања за свеобухватан процес музичког образовања.

Кључне речи: Солфеђо, камерна музика, корелација

Correlation of solfeggio and chamber music in the second cycle of elementary music school

Milena Srdić

Academy of Arts Novi Sad, Novi Sad, Serbia
minasrdic@sbb.rs

Theoretical background

The only subject that monitors the complex process of music education continuously, from the first to the last step is Solfeggio. Therefore, we must keep in mind its importance and permanent influence on the formation of music professionals. Correlation between musical subjects in modern teaching should be one of the focuses, as much as their nature allows. Chamber music, with its specific embodiment of performing, is introduced in the second round of elementary music school.

Aim

We will try to observe the possibilities of transfer of experience that is already acquired in Solfeggio, to the initial steps of performing in ensemble.

Method

The next school year brings the new curricula for elementary music school for all subjects. Considering that, we will compare framework of curricula, Chamber music and Solfeggio in order to realize the potential of their mutual connectivity.

Conclusion and Implications

We hope that this review of the existing goals will continue to open the field of new empirical research in order to show tendency for better outcomes of subjects, Solfeggio and Chamber music. The largest number of artists builds their careers in ensembles, orchestras, choirs and chamber ensembles. Therefore, the importance of initial steps of group performing is evident for achieving complex goals of forming future music professionals.

Keywords: Solfeggio, chamber music, correlation

*Телесна њарѡиѡура – мулѡимодална реѡрезенѡиациѡа
двоѡласних мелодиѡа*

Милена Петровић¹ и Ана Галиковска-Гаѡевска²

¹ Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду,
Србиѡа

² Музичка академиѡа Станислав Мониѡушко у Ѓдањску, Пољска
pera.magare@gmail.com; a.gajewska@list.pl

Теориѡска база

Сви типови двогласа настали су из потребе за звучним обогашењем већ постојећег гласа (Големовић, 2006). На предмету Солфеђо, захтева се двогласно певање мотива, мелодиѡа бордунског типа, мелодиѡа у паралелном кретању и канона (Правилник о наставном плану и програму основног музичког образовања, 2010). Припремне вежбе за поставку двогласа, између осталих, јесу певање двогласних композициѡа: 1) бордунског типа, 2) у типу органума (оба гласа су у истим ритмичким трајањима), 3) у којима је горњи глас носилац мелодиѡе, док доњи мирује и обрнуто, 4) у којима се оба гласа равноправно крећу (паралелно) или у типу дисканта (у супротном правцу) (Кршић-Секулић, 2006). Поред постојеће праксе диктирања и записивања двогласних мелодиѡа (само свирањем), употребили смо основе Далкрозове методе (Еуртимије) како бисмо мултимодално дочарали различите типове кретања гласова унутар двогласних мелодиѡа.

Циљ

Мултимодална репрезентациѡа двогласне мелодиѡе *аудиѡивно* (студенти слушају мелодиѡу која се уживо свира на једном или два различита инструмента или је снимљена), *визуелно* (студенти гледају видео запис кореографиѡе за два плесача) и *ѡелесно* (студенти асоцијативно повезују елементе кореографиѡе са елементима музичке структуре). На овај начин се практично физичко искуство двогласне мелодиѡе стиче пре него што се она теоретски схвати.

Метѡод

Кореографиѡа за три различита типа осмотактних двогласних композициѡа (Поповић, 1979): 1) тип органума (бр. 1, стр. 7), 2) у којој је доњи глас носилац мелодиѡе (прва четири такта), док доњи ми-

рује, а затим је горњи глас носилац мелодије, док доњи мирује (следећа четири такта) (бр. 116, стр. 64), 3) у којој се оба гласа равноправно крећу, уз увођење шеснаестинског ритма (бр. 137, стр. 78). Два плесача истовремено прате пулс, ритам, метар и мелодију гласова покретима тела, уз мултимодално дочаравање фраза и динамике.

Закључак и резултати

Очекујемо да ће ове три кореографије за двогласне мелодије Боривоја Поповића примењене у пракси показати позитивне резултате при записивању двогласних мелодија код ученика у првом циклусу основног музичког образовања.

Кључне речи: Двогласна мелодија, Боривоје Поповић, кореографија, Далкрозов метод, мултимодалност

Body score – A multimodal representation of two-part melodies

Milena Petrović¹ and Anna Galikowska-Gajewska²

¹ Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia

² The Stanislaw Moniuszko Academy of Music in Gdansk, Poland
pepa.magare@gmail.com; a.gajewska@list.pl

Theoretical background

All types of two-part singing originated as the need for sound enrichment of the already existing melody (Golemović, 2006). In the solfeggio teaching, two-part singing of motifs, melodies of bourdon type, melodies of parallel motion and canons is required (Syllabus for General music education, 2010). The preparatory exercises for setting two-part singing are, among others, singing two-part melodies: 1) of bourdon type, 2) of organum type (both voices have the same rhythm), 3) in which the upper voice carries the melody, while the lower remains stationary, and opposite, 4) in which both voices move equally (in parallel motion) or in a descant type (in contrary motion) (Kršić-Sekulić, 2006). Beside the existing practice of dictating and notating two-part melodies (only by playing), we used basics of Dalcroze method (Eurhythmic) for multimodal representation of different types of motion of two voices within the two-part melodies.

Aim

A multimodal representation of two-part melodies *auditory* (students listen to the melody that is played live on one or two different instruments, or is recorded), *visually* (students watch the choreography for two performers) and *bodilly* (students associate the elements of choreography with the elements of musical structure). In this way, the practical physical experience of two-part melodies is gained before it is theoretically understood.

Method

A choreography for three different types of eight-bar two-part melodies (Popović, 1979): 1) of organum type (No. 1, pp. 7), 2) in which the lower part carries the melody (the first four bars), while the lower remains stationary, and then the lower part takes the melody, while the upper part remains stationary (the next four bars) (No. 116, pp. 64), 3) in which both voices move equally, and the sixteen-beat rhythm is introduced (No. 137, pp. 78). The author's idea is that two dancers, by their movement, simultaneously follow pulse, rhythm, meter and melody of both voices, along with the multimodal expression of phrases and dynamics.

Conclusion and results

We expect that application of three choreographies for two-part melodies of Borivoje Popović in practice will show positive results during their notation by students of the first cycle in the general music education.

Keywords: Two-part melodies, Borivoje Popović, choreography, Dalcroze method, multimodality

Педагошка делатност мр Розалије Штаткић, редовног професора Академије уметности у Новом Саду у пензији

Кристина Парезановић

Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, Србија
kristina.parezanovic@filum.kg.ac.rs

Теоријска база

У овом истраживању бавили смо се педагошком делатношћу мр Розалије Штаткић (1952) и њеним доприносом развоју музичке педагогије у Србији. Поред биографије проф. Розалије Штаткић, у раду су представљене и анализиране све четири објављене књиге, осврнули смо се на реч рецензента ових издања и истражили практичан значај књига, као и методске поступке употребљене приликом решавања одређених области наставе солфеђа.

Циљ

Циљ рада је интегрално представљање и анализа све четири књиге ред. проф. Розалије Штаткић, као и синтеза теоријско-практичног деловања проф. Штаткић на пољу музичке педагогије, ради јаснијег прегледа доприноса, побољшања, развоја и обогаћивања наставе солфеђа и методике наставе солфеђа у Србији, што чини непролазну тековину професионалног рада ред. проф. Розалије Штаткић.

Допринос истраживања

Ово теоријско истраживање даће комплетан увид у педагошку делатност ред. проф. Розалије Штаткић, која је цео радни век провела градећи универзитетску каријеру и стичући сва универзитетска звања.

Импликације

Овај рад може бити подстрек и упутство за нека слична или већа истраживања која се тичу педагошког доприноса универзитетских наставника који су својим деловањем заслужили да се њихова библиографија анализира и сублимирано јавно представи.

Кључне речи: Розалија Штаткић, музичка педагогија, солфеђо, методика наставе солфеђа, литература

Pedagogical activity of MSc Rozalija Štatkic, full professor of the Academy of arts in Novi Sad, retired

Kristina Parezanović

Faculty of Philology and Arts, University of Kragujevac, Serbia
kristina.parezanovic@filum.kg.ac.rs

Theoretical background

In this research we were engaged in the pedagogical activity of Rozalija Štatkic (1952) and her contribution to the development of Music Pedagogy in Serbia. In addition to the biography of Prof. Rozalija Štatkic, all four published books were presented and analyzed in the paper, we looked back at reviews of these editions and explored the practical importance of the books, as well as the methodological procedures used in solving certain areas of solfeggio teaching.

Aims

The aim of the paper is the integral presentation and analysis of all four books of Prof. Rozalija Štatkic, as well as a synthesis of the theoretical and practical work of Prof. Štatkic in the field of Music Pedagogy, for a clearer overview of the contributions, improvements, development and enrichment of solfeggio teaching and methodology of teaching solfeggio in Serbia, which makes the imperishable heritage of professional work of Prof. Rozalija Štatkic.

Contribution

This theoretical research will give a complete insight into the pedagogical activity of Prof. Rozalija Štatkic, who spent her entire working life building her university career and earning all university titles.

Implications

This paper may be an impetus and guidance for some similar or larger research concerning the pedagogical contribution of university teachers who, through their actions, deserve to have their bibliography analyzed and sublimated publicly.

Keywords: Rozalija Štatkic, music pedagogy, solfeggio, methodology of teaching solfeggio, literature

IV. ОПШТЕ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

IV. GENERAL MUSIC EDUCATION

Колико слободe има наставник Музичке културе?

Александра Паладин¹ и Драгана Михајловић Бокан²

¹Факултет савремених уметности, Београд, Србија

²„Klett – Нови Логос”, Београд, Србија

aleksandra.paladin@fsu.edu.rs; draganamihajlovicbokan@gmail.com

Теоријска база

Квалитетно образовање и васпитање треба да утиче на стицање свих облика образовања: научних, здравствених, уметничких, еколошких, информатичких и социолошких. Сходно томе „План наставе и учења“ Министарства просвете науке и технолошког развоја Републике Србије требало би да стандардизује развијање знања, вештина, ставова и система вредновања у оспособљавању ученика да успешно развијају сопствену личност и потенцијале у научном, креативном, васпитном смеру, у духу одговорности и поштовања према себи и другима.

Циљеви

Нови Планови доносе све мање колективних садржаја који негују извођаштво и стварање музике, а све више академског знања. Песма, игра и свирање (деци блиски од детињства) развијају тачност у извођењу, стрпљење за учењем новог, љубав према музици, уметност и осећај за колектив (с једне стране за припадност колективу, а с друге стране за стрпљење, посебно према онима који нису музички надарени). Свирање инструмената и певање развијају интонацију, психомоторику и подстицајно утичу на слушни апарат. Оно делује у правцу перцепције и координације свих наведених елемената. Певањем се, такође, развијају органи за дисање, као и говорни органи.

Допринос

Допринос рада би требало да буде одговор на питање у којој мери и на које начине учитељ или професор Музичке културе, као модератор наставе, има слободу да моделира постојећи наставни план, усмеравајући га ка подстицању заједничког музицирања, дајући ширу димензију колективном музицирању као својеврсној васпитној компоненти, која стимулише естетичке вредности и ствара културне навике.

Импликације

Наведене чињенице о значају певања у образовању, васпитању и општем развоју ученика указују на велику одговорност која се поставља пред наставника чија је улога од непроцењиве важности, што подразумева педагога ентузијасту који воли да пева и свира (од његовог односа према извођењу музике зависи и музички развој ученика) и који се стално усавршава. Стога, очекивани резултати рада треба да представљају аналитичко сагледавање поступка музичког описмењавања (теоријске платформе, историјског контекста бављења музиком и изучавања музичких инструмената путем практичног рада) кроз праксу колективног музицирања.

Кључне речи: Музичка култура, колективно музицирање, образовање, моделирање наставе

How much freedom does Music culture teacher have?

Aleksandra Paladin¹ and Dragana Mihajlovic Bokan²

¹Faculty of Contemporary Arts, Belgrade, Serbia

²„Klett – Novi Logos”, Belgrade, Serbia

aleksandra.paladin@fsu.edu.rs; draganamihajlovicbokan@gmail.com

Theoretical background

Qualitative education should contribute to developing all forms of education: scientific, health, ecological, technological and sociological. Accordingly, “lecturing and learning plan” of the Serbian ministry of education, science and technological development, should standardize the knowledge and skill development, as well as the attitude and value system in enabling students to successfully develop their own personality and their own resources in scientific, creative and educational way, bearing in mind responsibility and respect for oneself and others.

Aims

New plans contain less collective contents which nurture performing and music creation and more academic knowledge. Song, dance and playing an instrument has been close to children ever since the childhood, helping them to develop precision in performing, patience for the new, love for music and art, giving them the sense of the collective (on

one hand, children develop the sense of belonging to a collective and on the other hand, they develop patience especially toward those who are not musically gifted). Playing an instrument and singing develop intonation and psychomotor skills and are beneficial for the hearing. They also encourage understanding and coordination of all the elements mentioned above. Singing also develops the respiratory and speech organs.

Contribution

Contribution provide the answer to the question how and to what extent a music culture teacher or a professor has freedom to modify the actual plan directing it towards encouraging collective musicianship, giving wider dimension to collective musicianship which represents a vital educational component and stimulates aesthetic values and it creates cultural habits.

Implications

All stated facts on significance of singing in education and general development of students point out the great responsibility for a teacher who plays the key educational role. A pedagogue who shows enthusiasm for singing and playing an instrument and continuously works on self-improvement directly influences students' musical development. Therefore, the expected work benefit should represent an analytical insight into the process of musical education (theoretical platforms, historical context regarding music and studying instruments through practical work) through collective musicianship practice.

Keywords: Music culture, collective musicianship, education, lecture structuring

Музичко искуство студентима учитељских студија као ирејосивка учења музике на студијама

Лидија Николић

Факултет за васпитне и образовне науке, Осиејек, Хрватска
lnikolic@foozos.hr

Теоријска база

Наставу Музичке културе у разредној настави у Хрватској изводе разредни учитељи који током студија треба да стичу и развијају компетенције за њено планирање и извођење. Музичко образовање на учитељским студијама обавезно је за све студенте, без обзира на њихове музичке способности, вештине и знања са којима долазе на факултет. Породична средина, друштвена заједница и медији стварају околину у којој се стичу музичка искуства која се међу појединцима значајно разликују. Општеобразовни састав, кроз музичко образовање, наставне и изваннаставне музичке активности, требало би да створи претпоставке за даље образовање ученика, који би даље требало да развијају музичке компетенције у склопу професионалних компетенција, иако неће бити професионални музичари.

Циљ

Како би се одредила полазишна тачка музичког образовања у наставним програмима и настави на учитељским студијама, спроведено је емпиријско истраживање чији је циљ да се утврди каква су музичка искуства и навике студената учитељских студија у раздобљу пре студија.

Метод

Спроведено је дескриптивно истраживање међу студентима друге године учитељских студија (N=119) на Факултету за одгојне и образовне знаности у Осиејку, Хрватска, употребом анкетног упитника.

Резултати

Резултати су показали како студенти нису имали повољне социоекономске услове за развој музичких компетенција пре студија. Студенти немају искуства музицирања која би им омогућила напредување у музичком образовању на студијама, те немају навике посећивања концерата и слушања класичне музике.

Закључак

Музичко образовање на учитељским студијама мора да се одвија на почетном нивоу учења музике, како би сви студенти могли да стекну компетенције потребне за извођење наставе музике у млађим разредима основне школе. Курикулум Музичке културе и Музичке уметности у општем образовању требало би да се обогати облицима активног музицирања и непосредног доживљаја музике из перспективе извођача, али и активног слушаоца музике кроз наставне и изваннаставне активности, те посећивањем концерата, како би се створиле претпоставке за музичко образовање током студија и целоживотног образовања.

Кључне речи: Музичко образовање, учитељске студије, искуство музицирања, музичке навике, слушање музике

Students musical experience as a prerequisite for studying music in the teacher education program

Lidija Nikolić

Faculty of Educational Sciences, Osijek, Croatia
lnikolic@foozos.hr

Theoretical background

Music classes in the first four grades of primary school in Croatia are taught by class teachers. Those teachers should acquire and develop competencies for planning and performing music classes during the teacher education program. Family, social community, and media create an environment in which music experiences are significantly different among individuals. Through music education, curricular and extracurricular music activities, the general educational system should create preconditions for further education of students who will need to develop music competencies within professional competencies even though they will not be professional musicians.

Aim

To determine the starting point for music education in the curriculum and teaching process on teacher's studies, empirical research was carried out to determine the musical experiences and the habits of students in the pre-study period.

Method

A descriptive study was conducted among second-year students of the teacher education program (N=119) at the Faculty of Education in Osijek, Croatia. For this purpose, a questionnaire was used.

Results

The results showed that students did not have favorable socioeconomic conditions for developing musical competencies before they begin to study at university. Students have no musical experience that would enable them to upgrade musical competencies during the study and they have no habits of visiting concerts and listening to classical music.

Conclusion

Musical education in the teaching education program must begin with initial level of music learning so that all students can acquire the competencies necessary to teach music in the younger classes of elementary school. The curriculum of Music and Musical Arts courses in general education should be upgraded with the forms of musical performance and direct musical experience as a performer or as an active listener through school and extracurricular activities and through visiting of concerts in order to create the preconditions for music education during teacher education programs and lifelong learning.

Keywords: music education, teacher study, music experience, musical habits, listening to music

Добродий класичној концерџа на блајосџање ученика

Милена Петровић¹, Сабина Видулин² и

Габријела Карин Конкол³

¹Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

²Музичка академија, Свеучилиште Јурја Добриле у Пули, Хрватска

³Музичка академија Станислав Монијушко у Гдањску, Пољска
pera.magare@gmail.com; sabina.glazba@gmail.com; g.konkol@amuz.gda.pl

Теоријска база

Велики број литературе потврђује да посета концерту класичне музике утиче на друштвену добробит (Packer and Ballantyne, 2011). Неуронаучници су истражили везу између музике и задовољства које она изазива (Croom, 2011), јер постоји снажна позитивна корелација између задовољства и емоционалног узбуђења (Salimpoor et al., 2009). Доказано је смањење стреса код публике на класичном концерту (Fancourt & Williamon, 2016), нарочито у току извођења музике уживо (Shoda, Adachi, and Umeda, 2016). Циљ европског истраживачког пројекта *Schools@Concerts:Tuning up for the music experience* јесте упознавање студената са класичном музиком извођеном уживо, ради повећања и обogaћења њиховог музичког искуства.

Циљ

Показати да ли концерти класичне музике утичу на побољшање добробити деце у основној школи у Србији, Хрватској и Пољској.

Метод

Ученици (укупно 64) су у току 2018. године посетили три концерта класичне музике која су одржана у Београду (Србија), Загребу (Хрватска) и Гдањску (Пољска). Узорак: 20 ученика од 11 до 13 година (Србија), 36 ученика од 12 до 15 година (Хрватска) и 8 ученика од 10 до 11 година (Пољска). Упитници и интервјуи за ученике, наставнике и организаторе концерата, дати испитаницима пре и после концерта, дизајнирани су тако да прикупе информације о њиховом музичком искуству. Ово истраживање фокусирано је на добробити класичног концерта на благаостање ученика. Припремне активности, као и оне које су уследиле после концерта, такође су биле део метода истраживања.

Резултати

Упитници за ученике у Србији и Хрватској показују да, велики број сматра да им музика олакшава свакодневну рутину, помаже да забораве на тугу, превазиђу бес и да се носе са стресом. Међутим, док резултати у Србији показују да већина ученика сматра да им музика помаже да постану друштвене особе, резултати у Хрватској показују да само половина ученика то исто мисли. Затим, док резултати у Пољској показују да само један ученик сматра да га музика опушта, на основу резултата из Хрватске и Србије, већина ученика верује да музика има ову улогу. Интервјуи студената на тему њиховог музичког искуства: угодно и пријатно (Србија), занимљиво и незаборавно (Хрватска), узбудљиво и опуштајуће (Пољска). Интервјуи наставника: концерти класичне музике повећавају ученичке преференције за класичну музику (Србија), нарочито уколико се она изводи уживо (Хрватска). Интервјуи организатора концерата: ученици су слушали неке необичне ансамбле (Србија), плесни и мултимедијални концерт (Хрватска).

Закључак и импликације

Сматрамо да концерт класичне музике може да обогати живот ученика и да утиче на његову психолошку и друштвену добробит само уколико је посећивање концерата класичне музике редовно и често.

Кључне речи: Концерт класичне музике, добробит, благостање

Benefits of classical concerts on students' wellbeing

Milena Petrović¹, Sabina Vidulin² and Gabriela Karin Konkol³

¹Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia

²The Academy of Music, Juraj Dobrila University in Pula, Croatia

³The Stanislaw Moniuszko Academy of Music in Gdansk, Poland

pepa.magare@gmail.com; sabina.glazba@gmail.com; g.konkol@amuz.gda.pl

Theoretical background

There is a wide literature showing attending classical concerts affect the social wellbeing (Packer and Ballantyne, 2011). Neuroscientists explored the connection between music and the pleasure it elicits (Croom, 2011), because there is a strong positive correlation between pleasure and emotional arousal (Salimpoor et al., 2009). Classical concert audience mem-

bers experienced a stress reduction (Fancourt & Williamon, 2016) especially during live performances (Shoda, Adachi, and Umeda, 2016). The aim of the European research project *Schools@Concerts:Tuning up for the music experience* is to introduce students to live classical music in order to increase and enrich their musical experience.

Aim

To show whether classical concerts improve wellbeing in children in compulsory school in Serbia, Croatia, and Poland.

Method

During 2018, students (64 in total) have visited three classical concerts organized in Belgrade (Serbia), Zagreb (Croatia) and Gdansk (Poland). Sample: 20 students aged 11 to 13 (Serbia), 36 students aged 12 to 15 (Croatia) and 8 students aged 10 to 11 (Poland). Pre-event and Post-event questionnaires and interviews for students, teachers and concert organizers were designed to gather information about participants' music experiences. This research has focused on the benefits of classical concerts on students wellbeing. Preparation and follow up activities were included.

Results

Serbian and Croatian students questionnaire and interviews show that, in great number, music makes students free of daily routines, help them forget the sorrow, overcome anger and cope with stress. But, while Serbian results show most students think music helps them to become social persons, Croatian results show only half of the students think the same. Also, while Polish results show only one student think that music can relax him, according to Croatian and Serbian results, the majority of students consider this role of music. Students interview questions on the subject of the classical concert experience: pleasant and enjoyable (Serbia), interesting and unforgettable (Croatia), exciting and relaxing (Poland). Teacher interview questions: classical concert enlarge students' preferences for classical music (Serbia), particularly if it is performed live (Croatia). Concert organizer interview questions: students heard some unusual ensemble (Serbia), dancing and multimedia concert (Croatia).

Conclusion and Implication

We assume that classical concerts can enrich students' life and affect the psychological and social wellbeing, only if attending classical concerts is regular and frequent.

Keywords: Classical concert, benefits, students, wellbeing

Збирке дечијих песама за ученике основних школа Владимира Р. Ђорђевића у савременој настави музике

Алма Тртовац Дедеић

Учитељски факултет Београд, Наставно одељење Нови Пазар, Србија
alma.trtovac@gmail.com

Теоријска база

У овом раду биће размотрене Збирке дечијих песама за ученике основних школа Владимира Р. Ђорђевића, као и њихова примена у настави музике данас. Владимир Р. Ђорђевић је објавио наведене збирке у периоду од 1904. до 1928. године. Збирке за певање биће анализиране у контексту Ђорђевићевог музичко-педагошког рада и прилика у музичком школству у Србији у разматраном периоду. Посебно ће бити анализирана заступљеност и могућност примене наведених збирки у савременој настави музике.

Циљ

Детаљан аналитички увид у наведене збирке, сагледан у контексту Ђорђевићеве музичко-педагошке делатности, као и прилика у музичком школству у разматраном периоду, омогућиће јаснију слику о његовом доприносу модернизацији наставе музике у основним школама. Посебно ће бити анализирана и представљена заступљеност појединих песама из збирки у савременој настави музике.

Дојринос

У овом раду поменуте збирке за певање ће бити први пут детаљно представљене и анализиране како би се сагледала њихова заступљеност у савременим уџбеницима за наставу музике у општеобразовним школама у Србији. Поред указивања на значај збирки у

Ђорђевићевом времену, биће испитана и могућност њихове примене у савременој настави музике.

Кључне речи: Владимир Р. Ђорђевић, збирке за певање, уџбеници, музичка педагогија

*Collections of children's songs for students of elementary schools
Vladimir R. Djordjevic in contemporary music teaching*

Alma Trtovac Dedeić

Teacher's Faculty in Belgrade, Teaching department Novi Pazar, Serbia
alma.trtovac@gmail.com

Theoretical background

In this paper will be considered the Collection of children's songs for students of elementary schools Vladimir R. Djordjevic, as well as their application in music teaching today. Vladimir R. Djordjevic published the above collections in the period from 1904 to 1928. The collections for singing will be analyzed in the context of Djordjevic's music-pedagogical work and opportunities in music education in Serbia in the considered period. In particular, the representation and the possibility of using these collections in contemporary music teaching will be analyzed.

Aims

A detailed analytical insight into the listed collections, considered in the context of Djordjevic's music-pedagogical activity, as well as the opportunities in music education in the reviewed period, will provide a clearer picture of his contribution to the modernization of music teaching in elementary schools. In particular, the representation of certain songs from collections in contemporary music teaching will be analyzed and presented.

Main contribution

In this paper, the mentioned singing collections will be thoroughly presented and analyzed for the first time in order to see their representation in contemporary textbooks for teaching music in general education schools in Serbia. In addition to point out the significance of collections in Djordjevic's time, the possibility of their application in contemporary music teaching will also be examined.

Keywords: Vladimir R. Đorđević, collections for singing, textbooks, music pedagogy

*Пројекат „Школа за животи“ из њерсејективне учитеља
Музичке културе*

Ана Бучко и Ана Жаухар

студенти Музичке академије Свеучилишта Јурја Добриле у Пули,
Хрватска

abucko@unipu.hr, azauhar@unipu.hr

Теоријска база

Свака промена, било она економска, културна или демографска, изазива промену друштва, а самим тим и промену школства. Такве промене налазимо у савременим школама, које, према Столу и Финку (2000) треба да буду у континуираном развоју и променама заједно са учитељем, како би се припремиле нове генерације за постмодерно доба. У Републици Хрватској, образовни састав константно се преиспитује и реформише, али места за напредак још увек има. Тежњом да се школа осавремени и постане блиска ученицима, Министарство науке и образовања Републике Хрватске у школској 2018/2019. години покренуло је пројекат под називом *Школа за животи*. Такав експериментални програм, како наводе на службеним страницама пројекта*, има за циљ „проверу применљивости нових курикулума и облика метода рада, те нових наставних средстава с обзиром на следеће циљеве: 1) повећање компетенција ученика у решавању проблема; 2) повећање задовољства ученика у школи, те мотивација њихових учитеља и наставника.”

Циљ

Циљ рада је приказати и теоријски образложити програм пројекта *Школа за животи*, те методом анкетирања истражити која су мишљења, искуства и ставови учитеља Музичке културе укључених у процес експерименталног програма.

Метод и резултати

Уз приказ пројекта *Школа за животи*, као и прикупљене додатне информације, кроз анкетирање које укључује питања везана за пол, радно искуство, разумевање курикулума, мотивацију, образовање учитеља и др., очекујемо како ће приказани резултати указати на предности и недостатке са којима се тренутно сусрећу учитељи

* www.skolazazivot.hr

музике, попут присутних недостатака у процесу образовања наставника, јасноћа у преношењу онога што се очекује од учитеља, као и спремност учитеља на нов начин рада, али и предности у којој са новом реформом настаје нов професионални подстицај.

Закључак

Осавремењивање образовног програма од велике је важности за напредак друштва. Увођење нових промена у образовни састав представља изазов не само онима који га мењају, већ и свим директним и индиректним учесницима. Учитељи ће новом реформом добити могућност да оснаже своју учитељску улогу, али и да ојачају професионалност. Добиће, такође, могућност веће аутономије у раду, која ће, уједно, бити и подстицај за стварање простора за креативнији рад.

Кључне речи: Школа за живот, Музичка култура, експериментални програм, курикулум, савремена школа

Project „School for life“ from the perspective of Music culture teacher

Ana Bučko and Ana Žauhar

Students, Academy of Music, Juraj Dobrila University of Pula, Croatia
abucko@unipu.hr, azauhar@unipu.hr

Theoretical background

Every change, whether it is economic, cultural or demographic, induces a change in society and with it, also a change in education system. Such changes are found in modern schools which need to be, according to Stoll and Finko (2000), in continual development and change together with its teachers in order to be able to prepare new generations of students for postmodern era. In the Republic of Croatia, education system is constantly questioned and reformed, but there is always some room for improvement. Aspiring to make schools modern and close to its students, the Ministry of science and education of the Republic of Croatia, started a project in the school year 2018/2019, called “*School for life*”. The goal of such experimental program, as written in the official web pages of the project, is to “check the applicability of the new curriculums and forms

of working methods and new teaching mediums, regarding these goals: 1. Increasing problem-solving competences of students; 2. Increasing students satisfaction with school and motivating their teachers and instructors.”

Aim

The aim of this paper is to present and theoretically explain the program of the “*School for life*” project and to investigate, in the form of questionnaire, opinions, experiences and views of Music culture teachers’ involved in the process of the experimental program.

Method and results

By presenting the “*School for life*” program, as well as acquiring additional information by means of a questionnaire containing questions regarding sex, work experience, understanding of the curriculum, motivation, teachers’ education etc., we expect that our presented results will point to pluses and minuses which Music culture teachers currently experience, such as obvious shortcomings in the education of teachers, unclear expectations from the teachers, as well as the level of teacher’s preparedness for the new way of teaching. It will also point to the advantages of the new professional stimulus which the new reform brings.

Conclusion

Modernization of the school education system is crucial for the development of the society. Introduction of new changes in the education system presents a challenge not only for ones who are installing it but also for all direct and indirect participants of the system which is to be changed. With this new reform, teachers will get a possibility to further strengthen their role and also to improve their professionalism. Also, they will have greater autonomy over their work which creates spaces for even more creative work.

Keywords: School for life, Music culture, experimental program, curriculum, modern school

*Искусства из досадашње педагошке праксе у
Основној школи „Бранко Пешић” у Београду*

Теодора Кнежевић

студент МАС, Факултет музичке уметности
Универзитет уметности у Београду, Србија
teodorasoprano@gmail.com

Теоријска база

Као и у већини других земаља, о броју Рома у систему образовања у Србији нема поузданих података. Влада и невладине организације се слажу да у Србији живи око 500.000 Рома. Само је 2% деце укључено у систем предшколског образовања, а мање од 40% у основно образовање. Између 70% и 90% ромске деце која се упише у школу, у неком моменту се испишује из школе. Према званичном попису, преко 60% Рома није завршило чак ни основну школу (Фонд за отворено друштво, 2017:17).

Циљ

Циљ рада јесте указивање на проблем статистичких података о образовању Рома у Србији и на проблем непостојања инклузивних пројеката у образовним институцијама.

Метод

У раду са децом у Основној школи „Бранко Пешић” коришћене су методе рада по принципу различитих радионица, осмишљених према главним музичким интересовањима ученика (соло певање, певање у хору, свирање инструмената, музичко описмењавање или ширење музичког речника). Радионице су остварене по узору на радионице програма *El Sistema*, у оквиру сарадње школе и бројних педагога из Србије и иностранства.

Резултати

Из досадашње праксе, као и из литературе везане за ову област, примећује се да учење музике по оваквим методама доприноси мотивацији ученика, развија способност, музикалност (на групном и индивидуалном нивоу) и осећај заједништва међу децом.

Закључак

Наведено нам омогућава да закључимо да се развијање осећаја индивидуалности – у погледу културе, развијања појединачне свести

и знања, те осећаја припадности школској установи – одлично показало код деце, али и у области музичке педагогије као мултимодалног начина образовања.

Кључне речи: Community music, *El Sistema*, радионица, методика општег музичког образовања, извођаштво

*Experiences from pedagogical practice
in the elementary school 'Branko Pešić' in Belgrade*

Teodora Knežević

MA student, Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia
teodorasoprano@gmail.com

Theoretical background

As in most other countries, there are no reliable data on the number of Roma people in the education system of Serbia. The government and non-governmental organizations agree that approximately 500.000 Roma people live in Serbia. Only 2% of children attend the preschool and less than 40% are enrolled in primary education. Between 70% and 90% of Roma children who enrolled in school, at some point drop out of school. Census data show more than 60% of Roma people have not even completed an elementary school (Open Society Institute, 2017:17).

Aim

The aim of this work is to indicate the problem with the official statistics on education of Roma in Serbia and the lack of inclusion projects in public institutions.

Method

Method of work with children in the elementary school „Branko Pešić” is based on creating different kinds of workshops, designed in order to sustain main students’ musical interests (solo singing, choir singing, playing instruments, music literacy or expanding musical vocabulary). Workshops are based on the *El Sistema* program workshops, in co-operation between the school and numerous teachers from Serbia and abroad.

Results

Experiences from pedagogical practice and the literature in a field, show that teaching this method improves students' motivation, develops skills and musicality (both at individual and group level), as well as the sense of unity among children.

Contribution

This allows the conclusion that developing a sense of individuality – in terms of culture, developing self-awareness and knowledge, as well as students' sense of belonging at school – was beneficial for children, but also in the field of music pedagogy as the multimodal education.

Keywords: Community music, *El Sistema*, workshop, music education, performing

Интеграција маргинализоване деце која живе и раде на улици

Тea Стаменковић

студент, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду,
Србија

tea.stamenkovic96@gmail.com

Теоријска база

Студенти Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду, током свог четворогодишњег студирања слушају обавезан предмет *Социјална психологија*. Кроз овај предмет студенти се упознају са основним појмовима социјалне политике као науке и практичне политике. Затим, упознају факторе, секторе садржаја и моделе социјалне политике, а пре свега систем социјалне заштите. Стичу знања о карактеру система заштите друштвено осетљивих група, као што су: сиромашне и материјално необезбеђене особе, незапослени, мигранти, мањинске групе, породице са поремећеним односима, социјално угрожена деца, деца без родитељског старања, деца која живе и/или раде на улици, деца жртве насиља, деца и млади са проблемима у понашању и многи други.

Циљ

Циљ рада је освешћивање актуелног проблема интеграције маргинализоване деце која живе и раде на улици, као и могући начини како се борити са тим. У пракси се овим проблемом баве специјални педагози који заврше модул Превенција и третман поремећаја понашања на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Метод и резултати

Студенткиња Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију осмислила је тему како би друштву представила овај проблем. Користила је велики број стручних термина и појмова које је обрадила и поједноставила на начин који би свако могао да разуме.

Закључак

Ове појмове студенти обрађују на модулу Превенција и третман поремећаја понашања, са којим могу да се баве на крају студија. Бављење подразумева подстицање људи у околини, као и целог друштва да се укључе у разумевање и решавање овог проблема. На тај начин друштво постаје свесније проблема и већа је вероватноћа да ће реаговати ако на њега наиђе.

Кључне речи: Маргинализација, социјална политика, деца која живе или раде на улици, превенција и третман поремећаја понашања

*Integration of marginalised children that live and
work on the street*

Tea Stamenković

Student, Faculty for Special Education and Rehabilitation in Belgrade, Serbia
tea.stamenkovic96@gmail.com

Theoretical background

Students of the Faculty for Special Education and Rehabilitation in Belgrade, during their four-year studies, listen to the mandatory subject of *Social policy*. Through this subject, students familiarize themselves with the basic terms of social policy as science and practical policy. Then, meet the factors, sectors of the content and the models of social policy, and above all the social welfare system. They acquire knowledge of the character of the protection system socially sensitive groups such as: poor

and material non-invitees, unemployed, migrants, minority groups, families with disturbed relationships, socially endangered children, children without parental care, children that live and/or work on the street, victims' children violence, children and youth with behavioral problems and many others.

Aim

The aim is to raise public awareness about the current problem of the integration of marginalized children that live and work on the street, and to find ways to solve it. Special pedagogues who finished the module Prevention and treatment of behavioral disorders at the Faculty for Special Education and Rehabilitation deal with this problem in practice.

Method and Results

A student of the Faculty for Special Education and Rehabilitation devised a theme to present the current problem facing the society. She used a large number of professional concepts and terms that she worked out and simplified in a way that anyone could understand.

Conclusion

These concepts students are processing on the module Prevention and treatment of behavioral disorders, with which they can deal at the end of the study. They can encourage people around, and the whole society to engage in understanding and solving this problem. In this way, the society is more aware of the problem and is more likely to react if it encounters a problem.

Keywords: Marginalization, social policy, children that live and work on the street, Prevention and treatment of behavioral disorders

Ода радосџи: обрада њесме љуџем радионичке методџе љоучавања

Дајана Бурић и Марта Шарец

студенти Музичке академије Свеучилишта Јурја Добриле у Пули,
Хрватска

dajana130197@hotmail.com; marta.sarec96@gmail.com

Теоријска база

Студенти Музичке академије Универзитета Јурја Добриле у Пули, током петогодишњег студирања имају могућност да упишу изборни предмет *Радионичка настава*. Кроз овај предмет студенти се оспособљавају за вођење едукативних радионица којима је основни циљ стицање знања у најширем смислу речи. „Радионица је скуп вођених (унапред припремљених и подстицаних) активности које се одвијају у облику групне интеракције у којој учествује 15-30 учесника. Што је већи број чланова, то се пажљивије одабира сценарио радионице, тако да постоје услови да свако буде активан током процеса.” (Uzelac, 2008: 10)

Циљ

Циљ рада јесте представљање обраде песме *Ода радосџи*, која је саставни део наставног плана и програма за шесте разреде основне школе у Хрватској, у облику радионичке методе подучавања, те освешћивање важности искуственог, интерактивног и тимског учења кроз радионицу.

Метод и резултати

Студенткиње Музичке педагогије осмислиле су радионицу на тему *Ода радосџи* којом су обухватиле различите облике рада: размена искуства/доживљаја/спознаје кроз кружну комуникацију, симултана индивидуална активност, олуја мозга (brainstorming), рад у пару, рад у мањој групи; а исто тако и активности везане уз музику: заједничко певање и кретање уз музику. Кроз динамичност спровођења радионице манифестује се искуствено, сарадничко и интерактивно учење. У радионици се мења улога наставника као предавача и он преузима улогу водитеља и медијатора. На тај начин асистира у унапређивању стручних, али и комуникацијских и сарадничких социјалних вештина ученика. Овим начином рада се,

такође, повећава мотивација и истрајност ученика за учење, те очекујемо да ће резултат бити развој критичког, креативног и логичног мишљења.

Закључак

Будући да је један од васпитно-образовних циљева наставног предмета Музичка култура стицање искуства слободног изражавања и обликовања идеја, осећања и ставова у медију музике, сплет радионичких активности ће подстакнути друштвено-емоционални развој ученика, те допринети развоју њихове креативности као метакомпетенције. Учитељи приступају обради песме на конвенционалан начин, међутим, занимљивим и подстицајним радионичким начином рада који укључује елементе забаве и динамичности, добија нов контекст.

Кључне речи: Интерактивно учење, искуствено учење, Ода радости, радионица, сарадничко учење

Ode to Joy: a cover song through workshop teaching method

Dajana Burić and Marta Šarec

Students, Academy of Music, Juraj Dobrila University of Pula, Croatia
dajana130197@hotmail.com; marta.sarec96@gmail.com

Theoretical background

During their five-year study, students of Academy of Music, Juraj Dobrila University of Pula, have the opportunity to enroll the course *Workshop classes*. Through this course, students participate in educational workshops that aim to gain knowledge in the broadest sense of the word. "The workshop is a set of guided (pre-prepared and stimulating) activities that take the form of a group interaction involving 15-30 participants. The bigger the number of students, the bigger is the carefully selected workshop scenario, so that there are conditions for everyone to be active during the process." (Uzelac, 2008: 10)

Aim

The aim of this work is the presentation of a cover song *Ode to Joy*, which is an integral part of the curriculum and programs for six graders of elementary school in Croatia. This cover version is presented in the

form of workshop, teaching methods and raising awareness of the importance of experiential, interactive and collaborative learning throughout the workshop.

Method and results

Students of music pedagogy have designed a workshop on the theme of *Ode to Joy* that covers different forms of work: exchange of experience/cognition through circular communication, simultaneous individual activity, brainstorming, pair work, work in a smaller groups. It also includes activities related to music: singing and moving to music. Through the dynamics of conducting workshops manifest experiential, collaborative and interactive learning. In the workshop, the role of the teacher as a lecturer changes, also the role of the leader and facilitator. In this way, he assists in improving the professional, as well as communication and collaborative social students' skills. Also, this mode increases students' motivation and perseverance for learning in which we expect that the result will be the development of critical, creative and logical thinking.

Conclusion

Because one of the educational goals of the course is music culture to acquire experiences of free expression and shaping of ideas, feelings and attitudes in the medium of music, inclination workshop activities in the group will stimulate students' socio-emotional development and will contribute to the development of their creativity as a metacompetence. Teachers approach to processing songs in a conventional way, but in a more interesting and stimulating way. The work incorporates elements of fun and dynamism and takes on a new context.

Keywords: Interactive learning, experiential learning, Ode to Joy, workshop, collaborative learning

Музичка индустрија

Катарина Станисављевић

мастер теоретичар уметности, Факултет драмских уметности
Универзитет уметности Београд, Србија
k.stanisavljevic@hotmail.com

Теоријска база

Музику је, поред уметничког, неопходно посматрати и у економском смислу – она представља значајну ставку трошкова потрошача у слободно време, обезбеђује средства за живот великом броју радника који су укључени у њену дистрибуцију и кључна је компонента глобализованих информационих система. Музичка индустрија поседује извесне специфичности у односу на друге врсте роба и услуга, а такође може донети и велики приход. Стога, значајно је да се истраже сви фактори који могу имати утицаја на музичко тржиште, попут правне регулативе и музичке публике.

Циљеви

Теоријски истражити специфичности музичке индустрије и менаџмента, као и могућности за остваривање ауторских права; утврдити битне елементе социокултурног циклуса у домену класичне музике; уочити дистинкције које се јављају у оквиру масовне музичке публике с обзиром да она представља кључни фактор уколико се музика посматра из тржишног аспекта.

Метод

1. Аналитички метод: а) факторска анализа: приказује чиниоце и битне факторе који утичу на музичку индустрију и начин остваривања ауторског права; б) функционална анализа: доприноси приказивању међусобних односа и веза између музичких потреба, музичког образовања, стваралаштва, продукције, уметничког дела, промоције, дифузије, размене и анимације.
2. Теоријски приступ: проучавање специфичности музичке индустрије и менаџмента, реферишући се на релевантну литературу (Б. Стојковић и М. Драгићевић Шешић, 2011; Н. Вучковић, 2002).

Резултати

Добијени резултати показују да најважније компоненте музичке индустрије, посматране у глобалним условима, јесу сектори изда-

ваштва и снимања, друштва за откуп ауторских права, продаја и откуп музичких инструмената и опреме. Уколико се посматра социокултурни циклус у домену класичне музике, могу се уочити утицаји образовне, културне, научне и економске политике, политике техничког развоја и културне дипломатије. Када је реч о музичкој публици, односно реципијентима музичких дела, може се уочити дистинкција између публике класичне, народне и џез музике, а масовна музичка публика може се поделити генерацијски и национално.

Закључак

На основу добијених резултата, може се закључити да се специфичност музичке производње и трговине огледа у томе што она, за разлику од друге робе или услуге, може имати многе облике – може бити купљена и продата као физички производ, затим може имати облик услуге, а са њом се може трговати као правима, с обзиром да музика представља облик интелектуалне својине, а уз све то, неопходно је обратити пажњу и на специфичности различитих подгрупа у оквиру масовне музичке публике.

Импликације

Ова тема оставља простора за даља истраживања промена музичког тржишта и навика музичке публике, као и нових тенденција у законским регулативама које се тичу ауторског права и права интелектуалне својине.

Кључне речи: Музичка индустрија, ауторско право, социокултурни циклус, музичка публика

The music industry

Katarina Stanisavljević

MA of Art Theory, Faculty of Dramatic Arts, University of Arts Belgrade,
Serbia

k.stanisavljevic@hotmail.com

Theoretical background

It is necessary to observe music not just in an artistic, but also in an economic sense: it represents a significant expense for consumers in

times of leisure, provides livelihoods to a large number of workers involved in its production and distribution, and is a key component of globalized information systems. The music industry has some specificities compared to other types of goods and services, and can also generate large revenues. It is therefore important to investigate all factors that may have an impact on the music market, such as legal regulations and the music audience.

Aim

To theoretically explore the specificities of the music industry and management, as well as the potential for copyright; to identify important elements of the socio-cultural cycle in the field of classical music; to identify the differences that occur within the mass music audience considering that it is a key factor if music is viewed from a market perspective.

Method

1. Analytical method: a) Factor analysis: shows the components and important factors that affect the music industry and the way copyright is exercised; b) Functional analysis: contributes to the portrayal of inter-relationships and relationships between musical needs, music education, creativity, production, artwork, promotion, diffusion, exchange and animation.
2. Theoretical approach: studying the specificities of the music industry and management, referring to relevant literature (B. Stojković and M. Dragičević Šešić, 2011; N. Vučković, 2002).

Results

The results show that the most important components of the music industry, viewed globally, are the publishing and recording sectors, as well as the respective copyright buying and the sale of musical instruments and equipment. If one considers the socio-cultural cycle in the domain of classical music, one can see the influences of educational, cultural, scientific and economic policies, policies of technical development and cultural diplomacy. When it comes to music audiences, i.e. recipients of works of music, a distinction can be observed between classical, folk and jazz audiences, and mass music audiences can be divided generationally and nationally.

Conclusion

Based on the obtained results, it can be concluded that the specificity of music production and commerce is reflected in the fact that, unlike other goods or services, it can take many forms – it can be bought and sold as a physical product, then it can take the form of a service, and it can be traded as a right, given that music is a form of intellectual property, and in addition, it is necessary to take into account the specificities of different sub-groups within a mass music audience.

Implications

This topic provides more space for further exploration of changes in the music market and of the habits of the audience, as well as the tendencies in legal regulations concerning copyrights and intellectual property rights.

Keywords: Music industry, copyright, socio-cultural cycle, music audience

V. ИМПРОВИЗАЦИЈА

V. IMPROVISATION

Музичка импровизација у едукацији: историја и пракса

Сенад Казих

Музичка академија Универзитета у Сарајеву, ФБиХ
senad.kazic@mas.unsa.ba

Циљ

Упознавање, презентација и размена идеја, ставова и мишљења.

Крајњак ојис

Путем радионице ће се објединити музиколошка, теоријска и музичко-педагошка сазнања. Феномен импровизације се тумачи дијахроно и може да се прати у различитим контекстима. Импровизирајућа идеја огледа се у аудитивној димензији која је, као таква, подложна критици и процени. С обзиром на њен спецификум, могућности, флексибилност и минималне захтеве/интелектуални напор, веома је једноставно да се та идеја развија и стално дограђује већ постојеће. Импровизирајући рефлекс и асоцијација су важни ослонци у самом стваралачком чину као својеврсна покретачка снага стваралачког праксиса. Музичка импровизација се обраћа и традиционалном и модерном, истовремено као архетип и прототип сваког креативног истраживања и израза.

Импликације

У оваквој врсти интеракције, позитивне импликације произлазе директно из циља радионице.

Значај и вредности

Музичка импровизација је идеја и пут у васпитању, а у образовном процесу то би могао да буде кровни облик рада који обједињује све остале у чему се огледа пун смисао музичке психологије и педагогије.

Кључне речи: Музичка импровизација, музичка едукација, солфеђо

Music improvisation in education: History and practice

Senad Kazić

Academy of Music, University of Sarajevo, BiH
senad.kazic@mas.unsa.ba

Aim

Introduction, presentation and exchange of ideas, views and opinions.

Short description

Through the workshops, music, theoretical and music-pedagogical knowledge will be united. The phenomenon of improvisation is interpreted diachronic and can be followed in different contexts. The improvising idea is reflected in the auditory dimension which is as such subject to criticism and assessment. Due to its specificity, flexibility, and minimal requirements / intellectual effort, it is very easy to develop and constantly upgrade existing ideas. Improvising reflexes and associations are important supporters in the creative work itself as a kind of driving force of creative practice. Music improvisation addresses both traditional and modern, at the same time as the archetype and prototype of any creative research and expression.

Implications

Positive implications arise directly from the aim of the workshop.

Importance and value

Musical improvisation is the idea and the way to education. In the educational process it could be a most comprehensive form of work that unites all others in which the full meaning of music psychology and pedagogy is reflected.

Keywords: Music education, music improvisation, ear training

Импровизација – скривена њедајоџија

Вера Миланковић

Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
vera.milankovic@gmail.com

Циљ

Процес учења, прерушен у забавну игру, проверен је начин да се деца одвоје од електронских „играчака“.

Крајњак ојис

Ова радионица представља трећу фазу процеса музичког описмењавања кроз мјузикл „С ове стране музике“. Прве две фазе се односе на различита сценска извођења мјузикла и музичко плесне игре у којој се покретом тумаче функционалне позиције лествичних тонова. Овог пута игра је конкретнија. Заснована је на потпуном познавању песама како би се импровизацијом стихова дошло до апсолутне позиције читавих група лествичних тонова као и музичких параметара као што су: темпо, динамика, артикулација и сл.

Импликације

Импровизација има своја правила игре, поделу улога, инетрактивност учесника као и снажан осећај за тимски рад.

Значај и вредности

Несвесно упијање и сазнавање апстрактних основа на којима почивају сви атрибути који музику чине чаробном.

Кључне речи: Импровизација, солмизациони стихови, покрет, слика и реч

Improvisation – Pedagogy in disguise

Vera Milanković

Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia

vera.milankovic@gmail.com

Aim

Learning process disguised as a fun game proves to be a successful means for separating children from the electronic gadgets.

Short description

This workshop is a step forward compared to previous ones aimed at presenting first two phases in introducing “This side of music“. So far we presented stage productions – musicals and dance transformation where movement demonstrated functional positions of scale tones. This time, the game is more exact. It is based on thorough knowledge of the songs leading to improvising verse arriving at absolute positions of groups of tones, as well as music parameters such as tempo, dynamics, articulation etc.

Implications

Improvisation has its game rules, players roles, interactivity of players and team work.

Importance and value

Unconscious integration and knowledge of abstract yet basic music attributes which virtually do the magic.

Keywords: Improvisation, solmization syllables, verse, movement, image and word

**VI. ПОКРЕТ, ПЛЕС И МЈУЗИКЛ У
ОБРАЗОВАЊУ**

**VI. MOVEMENT, DANCE AND THE
MUSICAL IN EDUCATION**

Дидактичке иџре са џокреџом у џочетној музичкој настаџи

Мирјана Недељковић и Гордана Ачић

СМШ „др Војислав Вучковић“, Београд, Србија

nedeljkoVIC-v@sbb.rs; gordanaacic@gmail.com

Теоријска база

Развој крупне и фине моторике детета су истовремено услов и последица како свирања инструмента, тако и бављења солфеђом у музичкој школи. Претежно рецептивна природа дечјег искуства у савременом добу последично доводи до недовољног кретања у свакодневном животу, а тиме и дерогирања психомоторних перформанси деце предшколског и раног школског узраста. Отуда се намеће потреба за већом заступљеношћу дидактичких игара са покретом у почетној музичкој настаџи. Новим Наставним планом и програмом за основно музичко образовање, ова потреба је препозната и предвиђено је увођење покрета у наставу солфеђа већ у првом разреду.

Циљ

Циљ радионице је представљање низа дидактичких игара са покретом који се односе на тумачење основних музичких појмова, рад на пулсацији, музичком описмењавању, развијању пажње, крупне и фине моторике, као и социјализације.

Методџе

Учесници радионице ће узети активно учешће у извођењу највећег броја дидактичких игара, док ће један број игара бити илустрован видео снимком са огледног часа аутора радионице, из предмета Солфеђо, са ученицима првог разреда ОМШ „др Војислав Вучковић“ у Београду.

Резултати

Радионица ће указати на нове путеве музичке педагогије на раном узрасту и омогућити учесницима да обогате своју педагошку праксу.

Закључак

Досадашња искуства у примени дидактичких игара са покретом у раду са ученицима и колегама на већ одржаним радионицама, до-

нела су радост и пораст мотивације деци, а жељу и потребу за променом колегама.

Кључне речи: Дидактичке игре, покрет, нови Наставни план и програм

Didactic movement games in beginner music teaching

Mirjana Nedeljković and Gordana Ačić

Music school „dr Vojislav Vučković“, Belgrade, Serbia

nedeljkovic-v@sbb.rs; gordanaacic@gmail.com

Theoretical background

The development of large and fine motor skills of children are both a condition and consequence of both playing an instrument and practicing solfeggio in music school. The overwhelmingly receptive nature of childhood experiences in modern age consequently leads to insufficient movement in daily life, and thus derogation from the psychomotor performance of preschool and early school age children. Hence the need for more representation of didactic games with movement in elementary music teaching. With the new Curriculum and Basic Music Education Program, this need has been recognized and it is envisaged to introduce movement into the teaching of solfeggio as early as the first grade.

Aim

The aim of the workshop is to present a series of didactic movement games related to the interpretation of basic musical concepts, puls tracking, musical literacy, attention development, fine and gross motor skills development, as well as socialization.

Method

The participants of the workshop will take an active part in conducting the largest number of didactic games, while a number of games will be illustrated with a video clip from the workshop of the author of the workshop, from the subject Solfeggio, with the students of the first grade of primary school „Dr Vojislav Vučković“ in Belgrade.

Results

The workshop will highlight new avenues of music pedagogy for music beginners and allow participants to enrich their teaching practice.

Conclusion

Previous experiences in the application of didactic games with movement, as well as workshops with students and colleagues already held, have brought joy and increased motivation to children, and motivation for change to colleagues.

Keywords: didactic games, movement, new Curriculum

Организација и реализација майџуранџкој йлеса у савременом образовном йроцесу

Адмира Коничанин¹ и Алма Тртовац²

¹Гимназија и Техничка школа, Тутин, Државни Универзитет у Новом Пазару, Србија

²Учитељски факултет Београд, Наставно одељење Нови Пазар, Србија
admirak@hotmail.com; alma.trtovac@gmail.com

Теоријска база

Ако плес посматрамо као невербалну комуникацију, онда он постоји откад постоји и људска заједница. Многе историје уметности се слажу да је плес најстарија уметност. Игра и плес су постојали на свим нивоима развоја цивилизације и културног живота људске заједнице. С обзиром да је у плесу инструмент уметничког изражавања властито тело он је увек био доступан свим друштвеним слојевима кроз целу своју историју. Тако је било, тако је данас, а биће и у будућности. Плес свакоме пружа могућност да ужива у одређеном ритму, естетски обликованим и стилизованим покретима. Плес је спона између људи, психички и физички рекреира, развија слух, смисао за ритам и музику, уздиже ниво опште културе. Плес је активност у којој сва чула уживају. Матурантски плес, популарни кадрил, последњих неколико година се, осим у бројним европским градовима, практикује и у Србији. Матуранти плешу уз звуке оперете “Слепи миш” Јохана Штрауса.

Циљ

Основна идеја је обарање Гинисовог рекорда у плесању четворки. Матуранти имају прилику да учествују у обарању било каквог ре-

корда. Посебан моменат јесте то што се плеше уз музику Јохана Штрауса, и што је у питању дворски плес који нас између осталог учи да се наклонимо, поклонимо и искажемо поштовање једни другима.

Дојринос

Без обзира на Гинисов рекорд главно је то да су сви матуранти све време насмејани, да се одлично друже и да им је лепо, и да бар мало осете лепоту плеса. Виде се снажне емоције које изазива скуп свих матураната тог дана на једном месту и да је то једини дан у њиховом школовању када је то тако. Плешу сви заједно, са децом са посебним потребама у исто време, у истим мајицама, и то је порука да су, у суштини, са свим својим разликама ипак исти.

Кључне речи: Матурантски плес, организација, реализација, образовни процес

Organization and realization of prom dance in a modern educational process

Admira Koničanin¹ and Alma Trtovac²

¹Gymnasium and Technical School Tutin, State University of Novi Pazar, Serbia

²Faculty of Teacher Education Belgrade, Teaching Department Novi Pazar, Serbia

admirak@hotmail.com; alma.trtovac@gmail.com

Theoretical background

If we consider dance as a non-verbal communication then it exists since the existence of a human community. Many art history agree that dance is the oldest art. Play and dance existed at all levels of civilization and cultural life of the human community. Since in dance the instrument of artistic expression has its own body, it has always been available to all social strata throughout its entire history. That's the way it is today, and it will be in the future. Dance gives everyone the opportunity to enjoy a certain rhythm, aesthetically shaped and stylized movements. Dance is a clash between people, psychologically and physically recreates, develops hearing, a sense of rhythm and music, raises the level of general culture. Dance is the activity in which all the senses are enjoyed. The graduation dance, popular cadre, which has been practiced in Serbia in

the last few years, exists in many European cities. The graduates dance with the sounds of the „Blind Mouse” by Johan Strasius.

Aim

The basic idea of breaking Gini's record in four dancing. Graduates have the opportunity to participate in the destruction of any record. A special moment is that it dances to the music of Johan Strasius, and that it is a court dance that, among other things, teaches us to bow and show respect to each other.

Main contribution

Regardless of Gini's record, the main thing is that all graduates are smiling all the time, that they are great friends and that they are nice, and at least feel the beauty of the dance. There are strong emotions that are causing a set of all graduates on that day in one place and it is the only day in their education when that is so. We dance all together, with children with special needs at the same time, in the same shirts and it's a message that they are essentially the same with all their differences.

Keywords: Prom dancing, organization, realization, educational process

Педагошке импликације мјузикла „Наши проблеми“ за психосоцијални развој адолесцената

Милена Миладиновић и Невена Тривић

Музички центар „Имагинариум”, Београд, Србија
imaginarium.mc@gmail.com

Циљ

Главни циљ радионице јесте представљање жанра мјузикла као помоћног средства у уочавању и освешћивању проблема код адолесцената. Као помоћно средство користи се и психодрама која помаже деци да разумеју проблеме са којима се суочавају.

Крајњак ојис

Радионица ће се састојати из два дела: први је теоретска база радионице, а други уметнички приказ. У првом делу радионице ће бити објашњени појмови психодраме, педагошког мјузикла и мјузикла

као жанра. Посебну пажњу посветићемо социјалним проблемима данашње омладине. У другом делу радионице ће бити представљене фазе у раду на мјузиклу „Наши проблеми“ који се бави проблемима адолесцената. Мјузикл ће бити представљен у извођењу полазника курса мјузикл Музичког центра „Имагинариум“.

Импликације

Како би мјузикл као жанр почео да се користи заједно са психодрамом, предлог је да се уради низ истраживања која би потврдила његов значај, не само у пољу музичке педагогије, већ и социологије и психологије.

Значај и вредности

Кроз радионицу ће бити представљени проблеми са којима се суочавају адолесценти. Мјузикл и психодрама су само неки од начина који могу помоћи адолесцентима да схвате проблеме у свом окружењу, те сматрамо да их треба увести у педагогију.

Кључне речи: Мјузикл, психодрама, проблеми адолесцената, педагошки мјузикл

Pedagogical implications of the musical “Our problems” on psychosocial development of adolescents

Milena Miladinović and Nevena Trivić

Music center „Imaginarium”, Belgrade, Serbia
imaginarium.mc@gmail.com

Aim

The main aim of the workshop is the presentation the musical genre as a tool in noticing, recognizing and bringing awareness to the troubles of adolescents. Psychodrama is also used as a helpful tool in a way that it guides children to understand the issues they face.

Short description

Workshop will consist out of two parts. The fist one is the theoretical base of the workshop and the second one is the performance. The notions of psychodrama, pedagogical musical and musical as a genre will

be explained in the first part of the workshop. The social issues of today's adolescence will be emphasized in this part. Phases of work on the musical "Our problems" will be presented in the second part. The musical will be performed by the students who attend the course of musical at the musical center "Imaginarium".

Implications

In order to start using the musical together with the psychodrama, we have a suggestion to do a number of research which would confirm its importance, not only at the field of musical pedagogy but also in sociology and psychology.

Importance and value

The issues which adolescents face will be presented through the workshop. The musical and psychodrama are just some of the ways to help the adolescents understand problems in their environment, therefore we believe they should also be implemented in pedagogy.

Keywords: The musical, psychodrama, problems of adolescents, pedagogical musical

*Заједничко музицирање кроз мјузикл као њракса
интерактивне апликације предмета музичке
теорије и педагогије*

Ана-Марија Томић

Музичка академија Универзитета у Сарајеву, ФБиХ
anamarija_tomic@live.com

Теоријска база

На првој години Музичке академије у Сарајеву, на Одсеку за музичку теорију и педагогију, имала сам прилику да учествујем у реализацији мјузикла *Songs For a New World* који је изведен на Музичкој академији. Своје искуство сам представила на радионици „Поделимо знање” на МАС-у 2018. године. Захваљујући том искуству имала сам прилику да будем део тима у мјузиклу *The 25th Annual Putnam County Spelling Bee* у продукцији Америчке амбасаде у Са-

рајеву. Идеја за учешће на другом међународном Форуму студената сценских уметности у Београду родила се након што сам добила прилику да учествујем у реализацији трећег мјузикла *Cabaret – Моја њесма*, такође у продукцији Америчке амбасаде у Сарајеву, који ће се извести 12. септембра 2019. године у Камерном театру 55 у Сарајеву.

Циљ

Објективно сагледавање коришћених метода, те потенцијална могућност апликације истих при образовању студената Музичке академије у Сарајеву.

Метод

Праћење, систематизација и презентација индивидуалног и групног рада на пробама за истоимени мјузикл са професорима са Northwestern универзитета у Чикагу, те проширивање и утврђивање знања кроз музичко-сценску припрему мјузикла, са акцентом на заједничком музицирању. Концепт презентације је заснован на излагању метода, средстава и вежби, као што су вежбе правилног дисања, заједничко и индивидуално упевавање, рад на индивидуалним и заједничким сонговима, као и вежбе сценског покрета, које помажу при ослобађању гласа.

Закључак

Наведене вежбе, средства и методе у великој мери поспешују рад појединца и групе у фази припреме мјузикла. Након савладавања истих, кроз заједничко учествовање и музицирање, мјузикл добија своје посебне нијансе.

Кључне речи: Мјузикл, заједничко музицирање, систематизација, апликација

Performing together through the musical as a practice of interactive application of the music theory and pedagogy

Ana-Marija Tomić

Academy of Music, University of Sarajevo, BiH
anamarija_tomic@live.com

Theoretical background

During the first year at the Academy of Music University of Sarajevo, at the Department for music theory and pedagogy, I had the chance to participate in a musical production of *Songs For a New World* which was presented at the Academy. I shared my experience at the „Podijelimo znanje” workshop that took place at the academy as well in 2018. Thanks to that experience, I got the opportunity to participate in *The 25th Annual Putnam County Spelling Bee* musical that was produced by the American Embassy in Sarajevo. The idea to participate at the second international Forum of the performing arts students in Belgrade was born after I received a call to participate in a production of *Cabaret – My Song*, which is also being produced by the American Embassy in Sarajevo and the opening night is scheduled for the September 12th 2019 at the Chamber Theatre 55 in Sarajevo.

Aim

The aim of the project is an objective analysis of the used methods and the potential application of the same in the education of students at the Academy of Music in Sarajevo.

Method

The idea is based on the close observation, systematization and presentations of individual and group work in rehearsals for the above mentioned musical with the presence of Northwestern University (Chicago) professors. Extending and strengthening the knowledge through the preparation of the music performance is another one of the key elements of my work with a focus on the group musicianship. The concept of my presentation is based on the methods, resources and exercises, such as the breathing exercises, group and individual vocal warming-up, individual and group songs and the movement exercises that help free the voice.

Conclusion

The exercises, resources and methods immensely help the work of an individual and the group as a whole during the process of making the musical. After incorporating all of these musical then starts to gain specific nuances.

Keywords: Musical, performing together, systematization, application

*Извођачко-педагошко искуство:
од импровизације преко жанр-сцене до мјузикла*

Сара Савовић и Јелена Стевановић

студенти МАС, Факултет музичке уметности,

Универзитет уметности у Београду, Србија

sarasavovicts@gmail.com; stevanovic.jelena996@gmail.com

Теоријска база

Коришћена литература бави се значајем импровизације (С. Казић, 2019; В. Миланковић, 2018), жанр-сцена и мјузикла у настави солфеџа (М. Петровић и В. Миланковић, 2008, 2011, 2013, 2014, 2016).

Циљ

Показати значај извођачко-педагошке симбиозе за једног музичара, што се нарочито огледа у форми жанр-сцене која представља припремну фазу за извођење мјузикла.

Метод

Практична демонстрација две контрастне жанр-сцене које су први пут изведене у оквиру изборног предмета „Реализација мјузикла у функцији интегрисане наставе” на Факултету музичке уметности, у класи професора В. Миланковић и М. Петровић, у јануару 2019. године.

Резултати

Резултати показују да импровизација, жанр-сцена и мјузикл позитивно утичу на музичке, физичке, психолошке и друштвене добробити студената.

Импликације и закључак

Бројне добробити импровизације, жанр-сцене и мјузикла за психо-физичко здравље студената указују да је важно да се они примене у читавој вертикали музичког образовања.

Кључне речи: Имрповизација, жанр-сцена, мјузикл, солфеђо, добробити

Performing and pedagogical experience: From improvisation through genre scene to the musical

Sara Savović and Jelena Stevanović

MA students, Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia
sarasavovicts@gmail.com; stevanovic.jelena996@gmail.com

Theoretical background

The theoretical framework includes relevant literature in a field of improvisation (S. Kazić, 2019; V. Milanković, 2018), genre scenes and the musical in solfeggio teaching (M. Petrović and V. Milanković, 2008, 2011, 2013, 2014, 2016).

Aim

To show the symbiotic relationship among performing and pedagogy that is of utmost importance for a musician. This is especially reflected in the form of genre scene, that present the preparatory phase for performing musical.

Method

Practical demonstration of two contrasted genre scenes, that were premiered within the elective course „Realization of musical in the function of integrated teaching” at the Faculty of Music in Belgrade, in the class of professor V. Milanković and M. Petrović, in January 2019.

Results

The results show that improvisation, genre scene and musical have a positive influence on musical, physical, psychological and social benefits for students.

Conclusion and implication

The numerous benefits of improvisation, genre scene and musical for the psychophysiological health of students indicate that their application in the educational vertical is of crucial importance.

Keywords: Improvisation, genre scene, musical, solfeggio, benefits

VII. МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА И ТЕОРИЈА

**VII. MUSIC PEDAGOGY AND MUSIC
THEORY**

*Музичко образовање из њерсијектйиве садашњих и бивших
ученика средњих музичких школа*

Весна Свалина

Факултет за васпитне и образовне науке,
Универзитет Јосипа Јурја Штросмајера у Осиеку, Хрватска
vsvalina@foozos.hr

Теоријска база

Музичке школе у Хрватској делују као посебан образовни систем и финансира их држава, као и општеобразовне школе. Квалитет се тражи уједначеним наставним програмима, које верификује Министарство науке и образовања, и квалитетним образовањем и обуком наставника. У музичке школе уписују се деца која желе даље да се баве музиком, а за пријемни испит је утврђено да имају добро развијене музичке способности (осећај за ритам, слух и музичко памћење). Систем је осмишљен тако да деца прво похађају основну музичку школу и похађају је поред обавезног основног образовања. Након тога следи упис у средњу музичку школу, која је можда једина или једна од две школе коју похађају ученици. Ученици средњих музичких школа требало би да буду у стању да стекну потребна музичка знања и вештине, али истовремено да задрже интересовање за интензивирање музике дужи низ година. Због тога је веома важно да се настава у музичким школама организује на најбољи могући начин. Да ли је ова настава успешно организована према мишљењу ученика, утврдиће се спровођењем музичко-педагошког истраживања чији ће резултати бити представљени у овом раду.

Циљ

У овом раду ћемо представити резултате истраживања спроведеног да бисмо открили шта садашњи и бивши ученици музичких школа мисле о настави музике у средњим музичким школама: шта мисле о корисности појединих предмета које уче у музичкој школи, шта мисле о облицима и методама који се користе у теоријској и инструменталној настави, односно у настави збора и оркестра, којим су садржајима ученици задовољни, чиме су незадовољни и која побољшања у погледу музичке наставе у музичким школама очекују ученици у будућности.

Метод

За прикупљање података користићемо поступак анкетања, а од инструмената анкетни упитник. За обраду и анализу података користићемо квантитативну и квалитативну анализу.

Резултати

Очекује се да би резултати овог истраживања могли омогућити планирање и спровођење акција усмерених на побољшање наставе музике у музичким школама, што би било добро полазиште за најављену реформу уметничког образовања у Хрватској.

Кључне речи: Музичка настава, средња музичка школа, ученици, задовољство наставом

Music education from the perspective of current and former students of secondary music schools

Vesna Svalina

Faculty of Education, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia
vsvalina@foozos.hr

Theoretical background

Music schools in Croatia act as a separate system of education and are financed by the state, just as the general school. Quality is being pursued through the uniform curricula, verified by the Ministry of Science and Education, and by quality education and teacher training. Music schools are enrolling those children who want to learn more by music, and the acceptance exam has determined that they have well-developed musical skills (a sense of rhythm, hearing and music memory). The system is designed so that the children first attend the primary music school and attend the same compulsory primary general school. Then, children enrolled in the secondary music school that can be the only school, or one of the two schools that students attend. Students should be enabled to acquire the necessary music knowledge and skills and at the same time retain their interest in more intense music engagement over several years. That is why it is very important that the teaching in secondary music schools to be organized in the best possible way. Whether the music teaching is well organized in the opinion of the students will be

determined by conducting a music-pedagogical research whose results will be presented in this paper.

Aim

In this paper, we will present the results of the research conducted to find out what current and former students of music schools think about music teaching in elementary and secondary music schools: what do they think about the usefulness of some subjects, what about teaching forms and methods used in theoretical and instrumental music teaching, as well as choir and orchestra rehearsals, what content makes the students satisfied with, what makes them unsatisfied, and what improvements in musical education in music schools are expected in the future.

Method

As data gathering methods we will use surveys and interviewing, as an instrument survey questionnaire and interview protocol. For data processing and analysis we will use quantitative and qualitative analysis.

Results

It is expected that the results of this research could enable planning and implementation of actions aimed to improve music teaching in music schools, which will be a good starting point for the announced reform of art education in Croatia.

Keywords: Music teaching, secondary music school, pupils, satisfaction with teaching

*Методска питања хармонске анализе ренесансне вокалне
полифоније*

Зоран Божанић

Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
zbozanic@gmail.com

Теоријска база

Рад се базира на музичко-теоријским истраживањима ренесансне композиторске праксе и уџбеницима контрапункта. Осветљени су недовољно изучени аспекти наставе.

Циљ

Циљ је да се отворе поједина питања аналитичког тумачења хармоније и поставе смернице за његово практично остваривање. У том контексту, посебна пажња посвећена је начинима обележавања модуса, сазвучја и каденца. Дат је и критички осврт на различите приступе овој проблематици у радовима музичких теоретичара.

Дојринос истраживања

Одређењем модалитета хармонске анализе музике строгог стила, биће омогућено боље усвајање градива на предмету Контрапункт.

Импликације

Резултати спроведеног истраживања могу бити уграђени у савремену наставну праксу. Они ће омогућити успешнију израду стилских вежби и боље разумевање музичког језика ренесансних полифоничара.

Кључне речи: Ренесанса, контрапункт, хармонска анализа, методика наставе

*The methodical issues of the Renaissance vocal polyphony's
harmonic analysis*

Zoran Božanić

Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia
zbozanic@gmail.com

Theoretical background

The work is based on the musically-theoretical researches of the Renaissance composer's practice and counterpoint textbooks. Illuminated insufficiently studied aspects of teaching.

Aims

The aim is to open certain issues of harmony's analytical interpretation and to set directives for its practical realization. In that context the special attention has been devoted to the ways of the mode, concord and cadence setting out. The critical review on different approaches to this problem has been given in the works of musical theoreticians as well.

Main contribution

By determining the harmonic analysis of the strict style music the better mastering of the content in Counterpoint subject will be made possible.

Implications

The results of the conducted research might be implemented in the contemporary teaching practice. They will enable more successful stylistic exercises' designing and the better understanding of the Renaissance polyphonic masters' musical language.

Keywords: Renaissance, counterpoint, harmonic analysis, teaching methodology

Сложене секвенце: Осврћ на теоријску поставку и композициони процес у двојласу

Сенка Белић

Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
sence.belic@gmail.com

Теоријска база

У раду се полази од редефиниције термина „сложена секвенца“ (Radenković, 1972: 64; Živković, 2005: 72) у односу на појам „сложени контрапункт“. (Танеев, 1909: 7) У новом светлу издвајају се два основна типа сложених секвенци – секвенца са двојним моделом и секвенца са унакрсном транспозицијом гласова – док трећи тип представља њихову комбинацију. Како се самим термином указује, такве секвенце су сложеније за израду, захтевају ваљано планирање, те ће, као полазна тачка, бити консултоване композиционо-техничке методе предочене у српским уџбеницима (Perićić, Živković).

Циљеви

Како се показало у педагошкој пракси, два основна типа сложених секвенци представљају баук студентима и средњошколцима, јер се неретко сусрећу са грешкама које делују „неисправљиво“. У овом тексту се циља на лоцирање узрока који генеришу такве неправилности, имајући у виду појаву да се узрок и последица не јављају на истом месту.

Дојринос

Успостављање прецизније методе ради савладавања проблема са којим се суочавају не само студенти, већ и средњошколци, а самим тим и њихови професори приликом израде двогласних инвенција на предмету Контрапункт, јесте допринос овог рада.

Импликације

Расветљавањем композиционог процеса у сложеним секвенцама доприноси се не само бољем разумевању једног елемента у двогласним инвенцијама, већ и барокног контрапункта уопште.

Кључне речи: Двоглас, секвенца са двојним моделом, секвенца са унакрсном транспозицијом гласова, вертикално-покретни контрапункт

Complex sequences: A review of the theoretical postulate and the compositional process in two-voice texture

Senka Belić

Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia
sence.belic@gmail.com

Theoretical background

The paper starts from the redefinition of the term „complex sequence” (Radenković, 1972: 64; Živković, 2005: 72) in relation to the term „complex counterpoint” (Танеев, 1909: 7). In the new light, two basic types of complex sequences are distinguished: a sequence with dual model and a cross-voice transposition sequence – while the third type represents their combination. As the term itself indicates, such sequences are more complex for writing, require proper planning, and consequently, the compositional-technical methods presented in our textbooks will be consulted as the starting point (Peričić, Živković).

Aim

As demonstrated in pedagogical practice, the two basic types of complex sequences represent a bogey to students and high school students, as they often encounter errors that seem to be „irreparable”. This text aims to locate the causes that generate such irregularities, bearing in mind that the occurrence of the cause and effect do not appear in the same place.

Contribution

Establishing a more precise method to overcome the problem faced not only by students, but also by high school students, and therefore by their professors in the development of two-voice inventions represents the contribution of this paper.

Implications

From the clarification of the compositional processes in complex sequences, a better understanding of not only one element in two-voice inventions, but also of Baroque polyphony in general will result.

Keywords: Two-voice texture, sequence with dual model, cross-voice transposition sequence, vertically movable counterpoint

VIII. ИНСТРУМЕНТАЛНА ПЕДАГОГИЈА

VIII. INSTRUMENTAL MUSIC PEDAGOGY

*Наставник флауте као „корейџијор” на индивидуалној
настави у основној музичкој школи – њуи ка развоју
музичкој разумевања ученика*

Марија Томић

студенткиња ДАС, Факултет музичке уметности, Универзитет
уметности у Београду, Србија
marijatonic@fmu.bg.ac.rs

Теоријска база

Многи аутори флаутских метода истицали су важност познавања „пратеће”, клавирске деонице, као неизоставни аспект унапређења музичке интерпретације. Аналитички приступ клавирској деоници утиче на разумевање свих музичких компоненти и драматургије музичког тока. Тревор Вај (Trevor Wye, 1935) саветује флаутисте да вежбају из партитуре, а не (само) из флаутског штима (Wye, 2017: 97). Заступајући такву позицију, као наставник флауте у основној музичкој школи запитала сам се да ли се учениково схватање музичких законитости може побољшати уколико наставник мелодијског инструмента (повремено) „прати” ученика на клавиру.

Циљ

Циљ овог рада јесте указивање на небројене бенефите „пратеће” на клавиру током часова флауте. Осим стварања простора за држи развој хармонског слуха ученика и побољшања интонације при свирању „интонативно нестабилних тонова” на флаути (Видети: Димитријевић, 2005, 71–73), будући да је клавир темперовани инструмент, свирање ученика флауте уз клавир може довести и до бољег тонског квалитета, јер се (не)свесно тежи достизању „чистог” тона налик пијанистичком.

Импликације

У раду се предлаже једна од могућих метода рада са ученицима, односно, коришћење клавира као наставног средства у настави флауте, који већ има значајну улогу у настави солфеџа и соло певања. Наставник, свирањем и анализирањем клавирске „пратеће” на индивидуалним часовима, доприноси истанчанијем учениковом опажању хармонске и тоналне динамике и, последично, структурално-формалне музичке динамике (Упор. Деспић, 1997: 12). Зајед-

ничко музицирање наставника и ученика доводи до веће сигурности и самопоуздања ученика током извођења комада са корепетитором на часовима корепетиције или на јавним наступима. Уколико, барем у првом циклусу основног музичког образовања, не постоје услови за овакав тип ангажовања наставника и/или употребу клавира као хармонске или ритмичке окоснице током тонских и техничких вежби, наставник може свирати на флаути истовремено са учеником у различитим интервалима, зависно од програма који се изводи. Већ је Пол Тафанел (Paul Taffanel, 1844–1908), „отац француске школе свирања флауте” (Glick, 2014: 1, 2) укључио у *Комплетну методу за флауту* (1923) студије за две флауте – ученика и наставника – схватајући значај овакве наставне праксе (Упор. Taffanel and Gaubert, 1958: 17, 21–23, 27, 30, 32, 36).

Кључне речи: Компетенције наставника, „корепетитор”, флаутска педагогија, развој хармонског слуха, интонација

Flute teacher as an “accompanist” at the individual classes in the elementary music school – a way to develop students musical understanding

Marija Tomić

PhD Student, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
 marijatomic@fmu.bg.ac.rs

Theoretical background

Many authors of the flute methods emphasized the importance of knowing the “accompanying” piano part, as an indispensable aspect of improving the music interpretation. The analytical approach to the piano part influences the understanding of every music component and the dramaturgy of the music work. Trevor Wye (1935) advises the flutists to practice from the score, and not (only) from the flute part (Wye, 2017: 97). By advocating such a position, as a flute teacher at the elementary music school, I wondered if a pupil’s understanding of musical laws could be improved if the teacher of the melodic instrument (occasionally) “follows” the pupil on the piano.

Aims

The aim of this paper is to point out the countless benefits of the piano “accompaniment” during the flute classes. Apart from creating a space for the faster development of pupil’s harmonic hearing and improving the intonation when playing “intonationally unstable tones” on the flute (See: Dimitrijevic, 2005, 71–73) – since the piano is a tempered instrument – the playing of the flute pupil with a piano “accompaniment” can also lead to better tonal quality, thanks to the (not)consciously tendency for achieving the “pure” pianistic tone.

Implications

The paper proposes one of the possible methods of working with pupils, that is, the usage of the piano as a teaching tool in the flute pedagogy, which already plays an important role in the singing lessons. The teacher, while playing and analysing piano “accompaniment” at individual lessons, contributes to the pupil’s better observation of harmonic and tonal dynamics, and, consequently, structural-formal music dynamics (Depic, 1997: 12). Simultaneous playing of teacher and pupil leads to a pupil’s greater safety and self-confidence during the performance of the piece with the accompanist at the classes or at public appearances. If there are no conditions for this type of engagement of teacher, at least in the first cycle of basic music education, and/or the use of the piano as a harmonic or rhythmic basis during tonal and technical exercises, the teacher can play the flute simultaneously with the pupil at different intervals, depending on the program. Pol Tafanel (1844–1908), the “father of the French Flute School” (Glick, 2014: 1, 2), already included in the *Complete Flute Method* (1923) studies for two flutes – pupil and teacher – realizing the importance of such teaching practice (Taffanel and Gaubert, 1958: 17, 21–23, 27, 30, 32, 36).

Keywords: Competences of teacher, “accompanist”, flute pedagogy, development of harmonic hearing, intonation

Заступљености саморегулације током самосталног вежбања инструменталног извођача

Наталија Јовић

МШ „Марко Тајчевић“ Лазаревац, Србија
natalijaAT@gmail.com

Теоријска база

Педагошка истраживања вежбања гласа/инструмента сагледавају широк спектар елемената који утичу на квалитет музичког развоја вокално/инструменталног извођача. Нашу теоријску базу чини избор радова који испитују вежбачке навике, избор стратегија вежбања, организацију времена проведеног у самосталном вежбању, као и за нас најважнији елемент, заступљеност саморегулације при вежбању инструмента (McPherson & McCormick, 1999; Nielsen 2012; Miksza, 2007, 2011; Bogunović, 2010; Hallam, et al., 2012; Burwell & Shipton, 2013; Veenman, 2006, 2011, 2013).

Циљ

Циљ истраживања био је да се утврди ниво заступљености саморегулације током самостално вођеног вежбања етиде, као дела инструменталне литературе. Анализирали смо присуство три фазе саморегулисаног вежбања (припрема, праћење тока напредовања, провера постигнутог) и корака који представљају кружни модел самовођеног процеса организације тока вежбања.

Метод

Репрезентативни узорак чинили су студенти Основних академских вокално-инструменталних студија у Србији (Београд, Нови Сад, Ниш, Крагујевац), тачније 138 студената од којих је 80 женског и 58 мушког пола. За потребе истраживања формулисана је упитник чије је попуњавање реализовано током академске 2017/2018 године. При статистичкој обради података применили смо дескриптивне и фреквенцијске анализе, упоређивање средњих вредности обележја две независне групе варијабли и корелацију.

Резултати

Анализом добијених одговора (представљених Ликертовом скалом од 1-7) сазнали смо да су при самосталном вежбању етида, све три

фазе саморегулације заступљене у сличној мери: најзаступљенија је фаза праћења напредовања при вежбању (АС=5.49; СД=1.30), па провера постигнутог вежбањем (АС=5.39; СД=1.15), док је припрема за вежбање етиде најмање заступљена (АС=5.14; СД=1.13). Са друге стране, корелационом анализом утврдили смо постојање значајне линеарне међусобне повезаности: $r_1=.654$, $r_2=.567$, $r_3=.699$ (у сва три случаја $p<0.0001$).

Закључак

На основу добијених резултата закључујемо да се вежбање (етида) може/треба унапредити. Како смо интегрисаност тока саморегулисаног вежбања потврдили позитивном корелацијом појединачних фаза вежбања, сматрамо да би се до унапређења вежбања (етида) дошло студиознијом применом овог концепта (јер, промена унутар једне фазе вежбања посредно би утицала како на друге две фазе, тако и на целокупно вежбање).

Кључне речи: Вежбање, саморегулација, саморегулисано учење, самостално вођено вежбање, инструктивна литература

Self-regulated practice behaviors during at-home practice of instructive music literature

Natalija Jović

MS „Marko Tajcevic“, Lazarevac, Serbia
natalijaAT@gmail.com

Theoretical background

Our theoretical background is represented by pedagogical works with focus on research of musicians practice behaviors, development of practicing strategies, time management during at-home practicing and, for us most relevant, practical implication of self-regulated learning during practicing an instrument or voice (McPherson & McCormick, 1999; Nielsen 2012; Miksza, 2007, 2011; Bogunović, 2010; Burwell & Shipton, 2013; Hallam, et al., 2012; Veenman, 2006, 2011, 2013).

Aim

The aim of the study was to determine the level of implication of self-regulated learning during self-guided practicing of an etudes, as part of

the instructive music literature (planing phase, performance phase and self-evaluation phase as a part of an open-ended action plan of self-organized practicing).

Method

The reference sample was consisted of 138 students (80 female, 58 male) of Undergraduate instrumental/vocal studies in Serbia from Belgrade, Novi Sad, Niš and Kragujevac. The questionnaire constructed for the purpose of this research was administrated during the academic year 2017/2018. Statistical data processing was performed using IBM SPSS Statistic program, including descriptive statistics, frequency counts, t-test and correlation.

Results

All three phases of self-regulated learning process during at-home practicing hours (measured by Likert scale 1-7) are represented in almost the same measurement values. The most represented is performance phase ($M=5.49$; $SD=1.30$), then self-evaluation phase ($M=5.39$; $SD=1.15$), while planing phase is the least represented ($M=5.14$; $SD=1.13$). Also, we found statistically significant linear relationships between all three examined phases ($r_1 = .654$, $r_2 = .567$, $r_3 = .699$, in all three cases $p < 0.0001$).

Conclusion

Based on the analyzed results on the given sample, we have concluded that increasing awareness of the self-regulated learning processes during practicing (études) would significantly improve performer's results. Due to the high linearity, our results show that a change in one phase of the self-regulation would affect the other two phases, we believe that the improvement of a musical performance can be achieved by systematically and studiously applying of the self-regulation concept during at-home practice hours.

Keywords: Practicing, self-regulation, self-regulated learning, self-guided practicing, instructive music literature

Правци унапређивања сарадње студената и професора на Факултету музичке уметности у Београду

Милица Алексић

студент ОАС, Факултет музичке уметности,
Универзитет уметности у Београду, Србија
pticicica@gmail.com

Теоријска база

Модел индивидуалне наставе инструмента или певања – *један на један*, незаменљив је у обучавању музичара (Богуновић и Мировић, 2014; Kennell, 2002; Purser, 2005; Burt & Mills, 2006). То је примарни метод у високошколском музичком образовном систему у Европи (АЕС, 2010; према: Carey & Grant, 2014). Овај модел може да има и негативне ефекте на студенте (Persson, 1994; Burwell, 2006; Polifonia, 2010; Bogunović, Dubljević, Buden, 2012).

Циљ

Испитивање начина за унапређење сарадње студент–професор. Испитивање како студенти Факултета музичке уметности (Фму) у Београду вреднују однос са професором главног предмета и какав је њихов став према професионалној сарадњи средњих музичких школа (СМШ) и Фму. Формулисање предлога за оптималнијим спојем студент–професор.

Метод

Пригодни узорак (N=35): студенти ФМУ у Београду. Истраживање вршено применом Упитника, електронским путем.

Резултати

71% испитаника похађа вокално-инструменталне/извођачке студијске програме, њих 29% похађа теоријске. Од испитаника који су променили класу већина је то учинила због незадовољства сарадњом са професором главног предмета (60%). Сви испитаници остварили су солистичке концерте на сопствену иницијативу (100%). Највећи број се изјаснио да је сарадња са професором одлична (37%). Највећи проценат сматра да је неопходна већа ангажованост од стране професора (17%). На наш предлог да се у оквиру Фму оформи стручна служба педагога/психолога, већина је позитивно реаговала (69%). Највећи проценат сматра да би неки

вид ваннаставних активности био користан (34%). Највећи број испитаника сугерисао је да би требало ојачати сарадњу СМШ са Фму (11%).

Закључак

Највећи број испитаника бира класу на основу препоруке свог наставника из средње школе (31%). Овај податак упућује на потребу побољшања сарадње између СМШ и ФМУ. Иницијатива професора недостајала је када су у питању студентски солистички концерти, програми међународне размене и похађање мастер класова; иницијативу су преузимали студенти (60% за програме међународних размена и 74% за похађање мастер класова). Доминантност личне иницијативе студената указује на потребу да професори уложе већи напор у развој професионалних вештина студената. Као главни фактор успешности сарадње испитаници истичу компатибилност између професора и њих (37%). Предлажемо формирање педагошко-психолошке службе на Фму; обогаћивање наставног курикулума неким обликом радионица (дискусија студената и професора, под *будним оком* педагога/психолога). Заједничка посета студената и професора концертима, са каснијом дискусијом. Организација мастер класова, у којима би професорима асистирали студенти. Заједнички концертни наступи студената класе и професора. *Кључне речи:* Компатибилност, студент–професор, индивидуална настава

Directions for improving the cooperation between students and professors at the Faculty of Music in Belgrade

Milica Aleksić

Student, Faculty of Music, University of Arts Belgrade, Serbia
pticicica@gmail.com

Theoretical background

Model of individual teaching of the instrument or singing *one-to-one*, is irreplaceable in the training of musicians (Bogunović & Mirović: 2014; Kennell, 2002; Purser, 2005; Burt & Mills, 2006). It is the primary method in the higher education system in Europe (AEC, 2010, accord-

ing to Carey & Grant, 2014). This model may also have negative effects on students (Persson, 1994; Burwell, 2006; Polifonia, 2010; Bogunović, Dubljević, Buden, 2012).

Aims

To examine how to improve student-teacher cooperation and how students at the Faculty of Music in Belgrade (FM) evaluate the relationship with professor of the main course and what is their attitude towards professional cooperation between secondary music schools (SMS) and FM. Formulating the proposal for a more optimal student-professor connection.

Method

Attendance sample (N = 35): FM students. Research conducted using the online Questionnaire.

Results

71% of respondents attend vocal-instrumental/performing studio programs, of which 29% attend theoretically. Of the respondents who changed the class, the majority did this because of dissatisfaction with the cooperation with the professor of the main subject (60%). All respondents performed solo concerts on their own initiative (100%). The largest number stated that cooperation with the professor is excellent (37%). The largest percentage believes that greater involvement is required by the professor (17%). On our proposal that the expert service of the pedagogue/psychologist is formed within the FM, the majority responded positively (69%). The largest percentage believes that some type of extracurricular activities would be useful (34%). The largest number of respondents suggested that SMS cooperation with the FM should be strengthened (11%).

Conclusion

The majority of respondents choose a class on the basis of the recommendations of their high school teachers (31%). This information points to the need to improve cooperation between SMS and the FM. The professor's initiative was lacking when it comes to students' solo concerts, programs of international students exchange and attendance of master classes; the initiative was taken over by students (60% for international exchange programs and 74% for attending master classes). The domi-

nance of the student's personal initiative points to the need for professors to make greater efforts to develop the professional skills of students. As a key factor of successful cooperation, respondents emphasize compatibility between professors and students (37%). We propose the establishment of the Pedagogical-psychological service at the FM; enriching the teaching curriculum with some form of workshops (discussion of students and professors, under the watchful eye of a pedagogue/psychologist). A joint visit of students and professors to concerts, with a later discussion. Organization of master classes, in which professors should be assisted by students. Joint concert performances by students and their professors.

Keywords: Compatibility, student-teacher, individual teaching

IX. СПЕЦИЈАЛНА ЕДУКАЦИЈА

IX. SPECIAL EDUCATION

Луѓика као њосредник у њодучавању деце са њешкоћама

Тихана Шкојо

Академија за уметност и културу,
Универзитет Јосипа Јурја Штросмајера у Осијеку, Хрватска
tihana.skojo@skojo.hr

Теоријска база

Из прегледа литературе очигледно је да се лутке у настави користе током последњих педесет година, првобитно искључиво у разредној настави, да би се касније њихова употреба проширила и на остале образовне нивое, па све до универзитетске наставе. Угледни радови указују на неограничену имплементацију лутке у настави из аспекта васпитно-образовних етапа, метода и облика рада, те истичу бројне разлоге за употребу: од способности лутке да привуче пажњу, стварања креативне и стваралачке наставне атмосфере, подстицања маште код ученика, пружања неограничених могућности у изражавању, па све до подстицања и повећавања активности ученика.

Циљ

Будући да је данас пред наставницима захтеван задатак да обликују и реализују наставу у којој ће успешно превладати бројне препреке у подучавању ученика са тешкоћама, у раду износимо могућности реализације музичких активности уз употребу гињол лутке. Осим указивања на могућности имплементације лутке у музичко подучавање ученика са тешкоћама, овај рад је остварен са још једним циљем да се студентима и наставницима музичке педагогије отворе додатне могућности за рад са ученицима са тешкоћама у развоју, те да им се да додатни подстицај за изналажење учинковитих стратегија и осмишљавање инвентивније музичке наставе.

Дојринос

Допринос овог рада огледа се у промишљању о отклону од устаљеног начина подучавања и освешћивању дидактичког плурализма у музичком васпитању и образовању, отвореног према могућностима, потребама и интересима свих ученика.

Кључне речи: Лутка, музичке активности, ученици са тешкоћама

A puppet as a mediator in teaching children with disabilities

Tihana Škojo

Academy of Arts and Culture,
Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia
tihana.skojo@skojo.hr

Theoretical background

Based on the literature overview, it is obvious that puppets have been used for the last fifty years in teaching, initially exclusively in classroom teaching, but later their use was extended to other levels of education and even university teaching. Recent works point to the unlimited implementation of puppets in teaching in regard to educational stages, methods, and forms of work, and highlight numerous reasons for their use. Namely, the ability of a puppet to attract attention, to create a creative and encouraging educational atmosphere, to stimulate the students' imagination, to provide unlimited opportunities for expression, to encourage, and increase the activity of students.

Aim

Since modern teachers have a challenging task of designing and implementing teaching by way of overcoming many obstacles the disadvantaged students come across in teaching, this paper presents the possibilities of realizing musical activities with the use of a guignol puppet. Apart from pointing out the possibilities of puppet implementation in the music teaching of disadvantaged students, this paper was done with the additional purpose of providing further opportunities for students and teachers of music pedagogy to work with disadvantaged students as well as to provide additional incentives for finding effective didactic strategies and making music lessons more inventive.

Contribution

The reflection on the departure from traditional teaching and on raising awareness of didactic pluralism in music education open to the possibilities, needs, and interests of all students.

Keywords: Puppet, music activities, students with disabilities

Улога музике у унапређењу образовној и моторичкој стањности деце са церебралном парализом

Јелена Николић¹, Драгана Чановић² и Фадиљ Еминовић¹

¹Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију,
Универзитет у Београду, Србија

²ОШ „Кнегиња Милица”, Нови Београд, Србија

def.jelenanikolic@gmail.com; tdgcanovic@eunet.rs; eminovic73@gmail.com

Теоријска база

Церебрална парализа представља стање настало под дејством интраутериних и екстраутериних фактора, а које се карактерише нарушеним моторичким, когнитивним, говорно-језичким и/или социо-емоционалним функционисањем, потешкоћама у развоју и усвајању академских вештина. Примена музике у раду са ученицима са церебралном парализом и другим облицима инвалидитета, може унапредити когнитивни, моторички, социјални и емоционални статус. Имајући у виду чињеницу да је аудитивни инпут значајан приликом стимулације развоја детета, слушањем музичких композиција и активним учешћем у креирању истих, деца са церебралном парализом могу унапредити своје вештине и способности. Мождане структуре у стању су да разликују музику од буке, реагују на ритам, тонове, мелодије. Аудитивним инпутом, тумачењем различитих врста музичких сигнала, музика може довести до примарног ефекта на сегменте моторног система и иницијацију моторичке активности. Когнитивном обрадом аудитивних сигнала, долази до активације десцендентних путева, којима информације бивају пренесене до ефектора у мишићима, што доводи до појаве ритмичних покрета екстремитета.

Циљ

Циљ рада јесте указати на улогу музике, њеног слушања и стварања (свирањем инструмената) у унапређењу образовног и моторичког статуса деце са церебралном парализом.

Дојринос

Анализом стручно-научне литературе, утврђено је да се музика поред забаве, може користити и у развојне сврхе. Наиме, свирањем инструмената, доприноси се развоју финих моторичких вештина,

које су од значаја за савладавање вештине писања, као и оптимизацији мишићног тонуса, развоју визуомоторне координације. Слушање музике, које може бити праћено ритмичким извођењем покрета, води ка развоју моторичких способности, унапређењу структуре, амплитуде, прецизности и брзине извођења покрета, али и развоју когнитивних способности, перцепције, пажње, говорно-језичких и социјалних вештина. Перцепцијом и интерпретацијом мелодије, иста је од значаја за мотивацију и унапређење емоционалних искустава.

Закључак

Присуство повратне информације, повезаност моторичког и когнитивног функционисања, комбинација музике и других стимулуса у васпитно образовном раду са ученицима са церебралном парализом, доводе до унапређења академског и функционалног статуса појединца, те заузимају значајну позицију у педагошком раду са популацијом која има различите облике инвалидитета.

Кључне речи: Академске вештине, моторичке вештине, моторичке способности, музика, ученици са церебралном парализом

The role of music in improving the educational and motor status in pupils with cerebral palsy

Jelena Nikolić¹, Dragana Čanović² and Fadilj Eminović¹

¹Faculty of special education and rehabilitation, University of Belgrade, Serbia

²Primary school „Kneginja Milica”, Novi Beograd, Serbia

def.jelenanikolic@gmail.com; tdgcanovic@eunet.rs; eminovic73@gmail.com

Theoretical background

Cerebral palsy is a condition occurred under the impact of intrauterine or extrauterine risk factors, followed with impairment of the motor, cognitive, speech-language, socio-emotional functions, developmental difficulties, and ability to achieve academic skills. Using music in work with pupils with cerebral palsy, and other forms of disability can improve cognitive, motor, socio-emotional status. Having on mind the fact, that the auditory input is significant during stimulation of a child's development, listening to music compositions and active participation in creating them, can improve the skills and abilities of children with cerebral palsy. With auditory

input, by interpreting various forms of music signals, music can lead to the primary effects on segments of the motor system and motor activity initiation. By cognitive processing of auditory signals, it occurs, descending pathways activation and information transmission to the effectors in muscles, which can lead to the rhythmic movements of extremities.

Aim

The aim of this paper is to present the role of music, listening and creating (playing instruments) in improving the academic and motor status in children with cerebral palsy. By analyzing the scientific literature it is determined that music in addition to entertainment, can be used for developmental purposes. Playing instruments lead to the improvement of fine motor skills, which are essential for the enhancement of writing skills, as well as for muscle tone optimization and development of visuo-motor coordination. Music listening, which can be followed by rhythmic movement performance, leads to the development of motor abilities, improvement of the structure, amplitude, and speed of motor performances, but also to the development of cognitive abilities, perception, attention, social and other skills and abilities. The perception and interpretation of music melody can be important for motivation and enhancement of emotional experiences.

Conclusion

Presence of feedback, the association between motor and cognitive functioning, combination of music and other stimuli in the educational process with pupils with cerebral palsy, leads to the enhancement of children's academic and functional status and occur a significant position in pedagogical work with a population with different forms and levels of disability.

Keywords: Academic skills, motor abilities, motor skills, music, pupil with cerebral palsy

*Зимска специјална олимпијада – организациони аспекти
припреме и учешћа репрезентације Србије за
такмичење у плесу*

Миодраг Кастратовић

Удружење „Живимо здравије”, Београд, Србија
kaledance@gmail.com

Теоријска база

Познато је да особе са потешкоћама у менталном развоју воле музику и плес. Плес је први пут био пробни спорт на зимској Специјалној олимпијади, која је одржана од 18. до 25. марта 2017. године у Грацу, Аустрија. То је била прилика да се особе са потешкоћама у менталном развоју такмиче са својим вршњацима из других држава са свих пет континената, и то у соло, дуо и категорији група.

Циљ

Кроз овај рад желимо да покажемо све организационе аспекте припреме и учешћа репрезентације Србије на овом такмичењу.

Метод и резултати

Репрезентација Србије броји 17 чланова, а чине је такмичари, њихови родитељи и пратиоци. Такмичари су различитог узраста и нивоа способности, са дијагнозама као што су: Даунов синдром, аутизам и церебрална парализа. Формирање репрезентације, припреме, реализација и финансирање екипе ради остваривања што бољег спортског резултата, а све у циљу побољшавања свих способности такмичара, њихове социјализације и напредовања у савладавању свих баријера и предрасуда које постоје о особама са потешкоћама у менталном развоју и њиховим могућностима да се такмиче у плесном спорту.

Закључак

Специјална олимпијада подстиче инклузију, јер се плесачи са и без интелектуалних тешкоћа заједно и равноправно укључују у систем плесног такмичења.

Кључне речи: Зимска специјална олимпијада, плес, организација, такмичење, инклузија

Special Olympics worlds winter games – organizational aspects of preparation and participations of Serbia national team for dance competition

Miodrag Kastratović

„Živimo zdravije” society, Belgrade, Serbia
kaledance@gmail.com

Theoretical background

It is well known that persons with disabilities in mental development like music and dance. Dancing was, for the first time ever, probation sport on Special Olympics world winter games, which was hosted from 18th till 25th March 2017 in Graz, Austria. This was the first opportunity for persons with disabilities in mental development to compete with peers from other countries from all five continents in categories like solo, duo and group dance.

Aim

Throughout this presentation we want to show all organizational aspects of preparation and participation of Serbia national team on this competition.

Method and results

Representation of Serbia consists of 17 members, and it consists of competitors, their parents and guardians. The competitors have different age and level of skills, and they are diagnosed with Down syndrome, autism and cerebral palsy. Forming representation, preparation, realization and financing of the team toward achieving superior sport results, in order to improve competencies of participants, their socialization and advancement in overcoming all barriers and prejudice about persons with difficulties in mental development and their opportunities to compete in dance.

Conclusion

Special Olympics promotes inclusion, because the dancers with or without intellectual difficulties are equally participating in the system of dance competition.

Keywords: Special Olympics, dance, organization, competition, inclusion

22. међународни Педагошки форум сценских уметности
и
Други међународни Форум студената сценских уметности ФССУ

Књига сажетака

ЗАЈЕДНИЧКО МУЗИЦИРАЊЕ У ОБРАЗОВАЊУ

22nd International Pedagogical Forum of Performing Arts
and

The Second international Forum of performing arts students FPAS

PERFORMING TOGETHER IN EDUCATION

Book of Abstracts

Приредила / Editor

др Милена Петровић / Milena Petrović, PhD

Издавач / Publisher

Факултет музичке уметности у Београду, Србија

Faculty of Music Belgrade, Serbia

2019

Припрема за штампу / Prepress

Душан Ћасић / Dušan Ćasić

Штампа / Printed by

Тон плус, Београд / Ton plus, Belgrade

Тираж / Circulation

150 copies

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.3::78(048)

37.036(048)

784.9(048)

37.015:78(048)

781(048)

ПЕДАГОШКИ форум сценских уметности (22 ; 2019 ; Београд)

Заједничко музицирање у образовању : књига сажетака / 22.

Педагошки форум сценских уметности [и] Други форум студената сценских уметности Београд, 26–29. септембар 2019. ; приредила

Милена Петровић = Performing Together in Education : book of abstracts / 22st Pedagogical Forum of Performing Arts [and] First Students Forum of Performing Arts Belgrade, September 26 – 29, 2019 ;

editor Milena Petrović. – Београд : Факултет музичке уметности =

Belgrade : Faculty of Music, 2019 (Београд : Тон плус). – 130 стр. ; 21 cm

Текст на више језика. – Тираж 150

ISBN 978-86-81340-10-3

1. Форум студената сценских уметности (2 ; 2019 ; Београд) а)

Музичко образовање -- Апстракти б) Уметничко образовање --

Апстракти в) Солфеђо -- Апстракти г) Теорија музике -- Апстракти

COBISS.SR-ID 279526156
